

25 **Miramarges**

Butlletí de la Universitat de Vic

Eumo 1979
1999
Editorial**20**
ANYS

Les Noves Tecnologies, diuen, generen una Nova Economia, basada en les xarxes telemàtiques. S'està també generant una Nova Cultura sobre les Noves Tecnologies i la Nova Economia? O l'únic que hi ha de nou sota el sol de l'era de la globalització no és una cultura, sinó que són els suports per als productes culturals i els canals de distribució de la Cultura?

Eumo és una productora de llibres que, amb vint anys d'existència i un miler de títols, està a l'ull de l'huracà de les transformacions tecnològiques i econòmiques contemporànies, en bona part encara desconegudes. Eumo és l'editorial de la Universitat de Vic, les sinergies amb la qual estan sotmeses a canvis accelerats a mesura que la universitat, totes les universitats de l'entorn, van entrant en els nous escenaris globalitzadors i neotecnològics.

Més que la sort i la joia de celebrar vint anys, que també s'ho val, el que em commou és que Eumo pugui respondre als nous desafiaments del futur. Estar a l'ull de l'huracà de la producció de cultura des d'una editorial universitària com la nostra, en uns moments com els nostres, això sí que és una sort que s'ho val de celebrar.

Em plau, doncs, de compartir la congratulació amb tots els qui han contribuït a la trajectòria dels vint primers anys d'Eumo. Amb aquest número monogràfic de la revista *Miramarges*, que se suma amb el catàleg històric general, *Eumo Editorial 20 anys*, publicat el 1999, i amb l'exposició *Llibres i estudis superiors a Vic: una història de 1.000 anys*, celebrada al Museu de l'Art de la Pell, de Vic, la tardor del mateix any, tanquem la celebració.

A tots els qui ens acompanyen disposats a continuar Eumo vint anys més, els faig arribar el més sentit encoratjament. Estic convençut que, sigui una Nova Cultura el que ens espera, siguin només Noves Tecnologies i Nova Economia per a la Cultura de sempre, el futur el veuen apassionant com el veig jo, des de la responsabilitat de dirigir la Universitat de Vic i la seva editorial Eumo.

Ricard Torrents
Rector de la Universitat de Vic. President del
Consell d'Administració d'Eumo Editorial

Ricard Torrents

Sumari

- 1 **Salutació.** Ricard Torrents
- 2 **Enhorabona.** Jacint Codina
- 3 Conversa entre Ricard Torrents, Segimon Serrallonga i Francesc Codina
El passat i el futur d'Eumo Editorial. Carlota Torrents
- 7 Entrevista a Montserrat Ayats i Carlota Torrents, codirectores d'Eumo
Eumo ha trobat el seu lloc específic al mercat editorial català. Rosa Maria Sanjaume
- 12 Entrevista a Ramon Cotrina, primer administrador d'Eumo
Calla fer una editorial que fos vivificada per l'Escola de Mestres. Carlota Torrents
- 14 **20 títols representatius de 20 anys d'Eumo Editorial**
- 16 **Què opinen els autors i il·lustradors d'Eumo Editorial**
- 21 **Fer història.** Ignasi Aragay
- 22 **Les col·leccions d'història d'Eumo.** Joaquim Albareda
- 22 **L'emoció és el que ens empeny a continuar llegint.** Pep Duran
- 23 **El miracle Eumo.** Miquel Siguan
- 24 **Galàxia Eumo.** Fabricio Caivano
- 24 **Més que mai, necessaris.** Jordi Vilarrodà
- 25 **Publicar des de fora de Barcelona.** Lluís Pagès i Marigot
- 26 **Coeditar amb Eumo.** Josep M. Nadal i Farreras
- 26 **Els beneficiaris del llibre català.** Miquel Porta Perales
- 27 **La llengua d'Eumo.** Segimon Serrallonga
- 28 **En la poesia.** Víctor Sunyol
- 29 **Reduccions ha fressat camins nous.** Francesc Parcerisas
- 30 Conversa amb Gemma Romanyà, empresària d'arts gràfiques i mecenes
El món de la informàtica i de les telecomunicacions no ha fet més que començar. Gemma Redortra
- 32 **El distribuïdor Lluís Torrens, d'Exclusives Escolars.** Ricard Torrents
- 33 **Miquel Gràcia: l'home i l'impressor.** Miquel Tuneu
- 34 Entrevista a Joaquim Ensesa, de la distribuïdora Arc de Berà
El catàleg d'Eumo conté una proposta que podria signar, pel seu interès, qualsevol editor del nostre país. Gemma Redortra
- 36 Entrevista a Imma Bellafont, de la llibreria La Tralla
«Textos Pedagògics», «L'entorn» o «Les aventures d'en Pau i la Laia» tenen un caràcter definidor del que és Eumo. Gemma Redortra
- 38 **El disseny d'Eumo Editorial.** Anton Granero
- 39 **Les revistes d'Eumo**
- 41 **Qui és qui a Eumo Editorial**

Redacció: Gemma Redortra, Miquel Tuneu

Fotografies: Servei d'Audiovisuals de la UV. **Disseny:** Eumogràfic. **Impressió:** Rol-Press, SL
Dipòsit Legal: B-44.156-1985. **ISSN:** 1134-4407

Jacint Codina

Enhorabona

La commemoració del 20è aniversari d'Eumo Editorial és un motiu de congratulació que em plau d'explicitar, atès l'important servei que Eumo ha procurat en l'àmbit de la divulgació científica i cultural del nostre país.

Ultra les rellevants aportacions en el terreny estrictament pedagògic, dins el qual Eumo Editorial ha encunyat una divisa d'indiscutible prestigi, el catàleg de publicacions ofereix un amplíssim ventall d'interessos que confirma a bastament una trajectòria de fecunditat poc freqüent.

Des de la perspectiva vigatana i osonenca hem de valorar d'una manera especial la col·lecció «L'entorn», amb la publicació d'una quarantena de títols de la més variada temàtica, que en l'actualitat constitueixen un ric patrimoni per al coneixement de casa nostra. Justament el primer treball publicat per Eumo Editorial –*Geologia d'Osona*–, pertany a aquesta col·lecció.

Tanmateix les monografies de caràcter científic i les publicacions referides a treballs de creació, amb una prestigiosa nòmina d'autors, conformen un corpus cultural d'obligada consulta per a estudiants i estudiosos.

Voldria també significar la cura especial en la presentació dels continguts, magníficament estotxats dins uns conceptes estètics i de disseny que han creat un estil molt peculiar en el qual l'empremta d'Eumo, austera i elegant, es llegeix des de la coberta a la contracoberta amb una natural complaença.

Sigui, doncs, benvinguda aquesta celebració dels 20 anys d'Eumo Editorial, guanyats amb l'esforç i la imagnació del seus directius i d'un bon equip de professionals.

Jacint Codina
Alcalde de Vic

Conversa entre Ricard Torrents, Segimon Serrallonga i Francesc Codina

El passat i el futur d'Eumo Editorial

Conversa moderada i transcrita per Carlota Torrents

Aquest és un extracte de la conversa que van mantenir Ricard Torrents, Segimon Serrallonga i Francesc Codina el dia 17 de novembre de 1999.

És una nit freda. Aquest any 1999 sembla que s'acabarà amb una bona baixada de les temperatures. He convocat els contertulians al Casino de Vic a les 9 del vespre. Un entrebanc d'última hora ha impedit d'assistir al també convidat Joaquim Albareda, «una de les persones que ha treballat amb més eficàcia des del punt de vista intel·lectual i que ha fet aportacions més riques a Eumo», en paraules de Segimon Serrallonga.

Quan els demano per l'origen de l'editorial, Segimon Serrallonga rememora com varen començar la revista *Reduccions* i Ricard Torrents parla dels seus inicis a *Anagrama* i *Lumen*, com a traductor. Els antecedents més immediats d'Eumo són, però, uns altres.

Ricard: De fet, encara hi ha un altre antecedent més pròxim, que és el llibre que vam editar amb Modest Reichach, *L'ensenyament a Vic*, i que ni en sabem l'any de publicació, perquè no hi havia data, ni dipòsit legal, ni peu d'impremta, ni res per por de la censura. Amb Ramon Cotrina vàrem promoure iniciatives entre els estudiants i professors, perquè s'anessin a editar revistes i llibres.

Segimon: Llavors, quan l'editorial ja era una realitat, hi havia un projecte que se'ns havia ficat al cap, que era el d'editar reculls sobre l'ensenyament i la pedagogia per als professors de cara a satisfer les seves necessitats internes.

R: Internes i generals, perquè havíem entrat en contacte amb les escoles de mestres i allò era un desert. No hi havia res en català i ja vàiem que era necessari fornir de bibliografia a les escoles de mestres i que eren milers els estudiants que no tenien material. I això, amb el temps i posant un llistó més alt, fou el que ens va portar a crear

Ricard Torrents (imatge d'arxiu)

«Textos Pedagògics». No es tractava solament de fer llibres de didàctica sinó que calia anar a la història de la pedagogia, i no és que sabéssim gaire coses de pedagogia. Vam aprendre durant la nostra formació universitària a l'estranger que la literatura s'estudia amb els textos. I passava el mateix amb la pedagogia, i en pedagogia no hi havia textos on acudir per estudiar-ne la història.

S: M'agradaria que quedés clar que des dels inicis hi va haver dues línies de força que són la qualitat i la catalanitat. Gran part de la nostra feina era la llengua, una llengua que feia temps que no es feia servir en algunes de les matèries en què Eumo obria camí.

Les obres que vam publicar en aquell temps tenen una bona llengua, però va ser perquè hi vam treballar molt i sense comptar les hores. I aquí m'agradaria introduir un altre element definidor dels començaments d'Eumo: la dedicació dels que hi vam treballar.

Segimon Serrallonga (imatge d'arxiu)

C: Em podríeu parlar de les primeres col·leccions? Les branques fortes d'Eumo des del començament han estat la Llengua i la Història. La tria va ser voluntària?

R: Sí, sí. Les tres col·leccions primeres són «Apunts», «Complements», «L'entorn» i defineixen el punt de partida d'Eumo. «Complements» potser tendia més cap al tema de la llengua, però «Apunts» participava de totes les disciplines. Jo vaig decidir que *Geologia d'Osona*, dins «L'entorn», fos el primer llibre que sortís perquè no ens diguessin que sempre anàvem al mateix, a la llengua, a la literatura. Però no vam fer cap línia de ciències. Suposo que ningú de nosaltres no en sabia prou i no ens hi vam dedicar.

«Les tres col·leccions primeres són “Apunts”, “Complements”, “L'entorn” i defineixen el punt de partida d'Eumo.»

La veritat és que no despreciàvem el món de la pedagogia, però consideràvem que no era el nostre terreny. Si hi vam entrar, va ser a través l'Escola de Mestres, perquè va ser la primera carrera dels Estudis Universitaris i, sobretot, perquè comprenia tot un conjunt de disciplines:

llengua, literatura, història, matemàtiques, etc... Però inicialment la formació de mestres no era pas allò que buscàvem. Tot i que havia tingut protagonisme en els darrers anys del franquisme a través de les escoles d'estiu, molt fort.

C: Éreu conscients que construïeu alguna cosa?

R: No, la veritat és que no. Què vol dir consciència? No hi havia cap projecte definit.

S: L'ambició, és clar que hi era, marcada per l'herència que rebíem del temps d'abans de la guerra i ens ve per dues vies: l'una, l'eclesiàstica, l'altra és que tots els grans de Catalunya havien anat a estudiar a universitats estrangeres. És evident que la dictadura va durar molt, però nosaltres ens vam posar a treballar al 55, 56, 57 i els nostres mestres eren gent com Riba. És clar, doncs, que l'horitzó que teníem era de fer coses amb qualitat. Però no, no somiàvem l'Escola de Mestres i molt menys podíem preveure la universitat. El futur no es veu.

C: D'on vau treure els cèntims?

R: Aquí sí que hi ha una bona història. L'any 81 s'havia d'editar el *Pont*, que coincidia amb El 1r Simposi sobre l'ensenyament del català a no catalanoparlants. Mai no es va pensar que si arribava un moment en què el català es generalitzés a l'escola, la meitat o més dels alumnes serien de famílies castellanoparlants i d'aquí surt l'encert d'Eumo, que es deu a Josep Tió: el primer mètode d'ensenyament del català a no catalanoparlants. Els nens de 6, 10 o 12 anys que a casa seva parlaven castellà necessitaven alguna cosa pensada per a ells. I aquí va venir la genial idea del *Pont*. Però el problema era evident: necessitàvem diners. Ens va caldre, doncs, demanar un crèdit.

Una altra anècdota és quan vam fer el primer tracte amb Torrens-Casals i van venir el matrimoni, en Lluís i la Rossita, i vam anar a dinar a Tavèrnoles. Ens van dir que ells en compraven 10.000 exemplars. I quan ja van ser fora i ho vam estar comentant amb Jaume Puntí, ell em va dir que no podia pas ser que ens els compressin, que ho havíem entès malament i el que feia Torrens-Casals era distribuir-los i que el risc continuava sent nostre. I tant ho va dir que vam esperar que tinguessin temps d'arribar a Barcelona i els vam trucar: «Miri, li vaig dir, m'hauria d'aclarir aquest punt» i aquell home, que era molt eixut quan parlarva, va dir: «Jo he dit comprar, i comprar vol dir comprar.»

C: Per què no va funcionar la col·lecció literària de «Reduccions»?

S: Edipoies, que s'havia creat per poder publicar «Reduccions» i que va arribar a tenir 250 subscriptors, vivia molt justet i la salvació va ser gràcies a Eumo. La col·lecció comença com una coedició. Benjamin, Margarit, Whitman, Bartra, l'antologia de poesia nordamericana. I el 83, després de la col·lecció, la revista també passa a Eumo. És quan entra en Francesc a la redacció, al consell.

Francesc: I el mateix 83 comença la col·lecció «La Tralla», la coedició amb la llibreria de Vic, que no va funcionar.

S: «Reduccions» no va funcionar per una qüestió econòmica, perquè es produeixen sorpreses editorials, i perquè amb una sola col·lecció literària no feiem res. I els llibres no es van vendre gens.

C: Com treballàveu i quants éreu?

R: Érem els mateixos que a l'Escola de Mestres. No hi havia sous, ni ningú cobrava. Però sí que hi havia els drets d'autor, ep! I un dels canvis de personal i estructura es va produir entre els anys 80-81. El 1980 donem l'exclusiva dels nostres llibres escolars a Torrens-Casals i el 1981 hi ha tres fets importants: la publicació del *Pont*, la celebració del Simposi i la incorporació de Ton Granero. En Ton entra a Eumo a ocupar-se de producció. Llavors el disseny de les cobertes encara el feia Pep Vernis.

C: Per què Abril, una editorial de llibres en castellà? Com aquell qui diu us avançàveu al temps. D'uns anys ençà que totes les editorials creen o compren una marca en l'altra llengua. Com és que vau plegar?

R: Potser seria bo explicar que Abril era participada al 50% per Eumo i al 50% per Torrens-Casals. Era una manera de fer front a unes despeses econòmiques de manera compartida i a la vegada implicar-hi més el distribuïdor.

F: Jo vaig assumir la tasca d'impulsar el projecte quan el plantejament ja estava fet i era molt interessant. Es tractava de publicar els llibres que ja havien aparegut a Eumo i de fer-ne no solament la versió i adaptació al castellà sinó també a l'euskera. La variant valenciana ja la feia Eumo. El plantejament era molt nou perquè d'aleshores ençà em sembla que no s'ha repetit: es tractava d'una distribució dels llibres en llengua castellana bo i salvant el domini lingüístic català. Fins i tot el País Valencià en quedava exclòs i les Illes també! Però el proble-

Francesc Codina (imatge d'arxiu)

ma va ser que la distribució no va funcionar i a l'hora de la veritat es va fer una mala aliança amb una editorial castellana, que era editorial i distribuïdora, i que no va saber donar bona sortida als nostres llibres.

Hi ha anècdotes molt bones d'aquestes trobades amb els de l'editorial castellana. Érem al parador de Sigüenza, en una convenció que organitzava l'editorial mateixa, i allà em vaig adonar que eren dos mons molt difícils de casar. Eren molt conservadors. Els comercials ens van sotmetre a unes preguntes sobre els materials. Un d'ells s'estava mirant un dibuix de la Pilarín de «Primeras Páginas», on es veu un senyor que canvia els bolquers d'un nen, i va dir: «esto es muy catalán, esto un padre español no lo hace».

«Des dels inicis hi ha haver dues línies de força que són la qualitat i la catalanitat.»

C: Quina etapa creieu que està vivint Eumo? Com veieu ara allò que vau crear? Penseu que ha seguit els passos que en un moment vau idear?

R: Podríem parlar d'una etapa inicial fins al 84-85 perquè ens traslladem a Miramarges i es crea la Fundació Universitària Balmes. Fins llavors havíem estat sota la tutela de Sant Miquel i aquí va ser quan va començar la implicació de l'Ajuntament, o sigui, de la ciutat.

S: És l'època que entro a plena dedicació a Eumo, amb la tasca d'editor literari, en totes les branques.

R: I al mateix temps l'editorial fa el tomb cap a la consolidació. Perquè es creen dues col·leccions que considere essencials: «Textos Pedagògics» i «Interseccions».

S: Llavors hi ha una època d'expansions de col·leccions que anem lligant amb les altres universitats. Coincideix la primera coedició amb universitats amb la incorporació de Miquel Tuneu a la direcció. Amb «Textos Pedagògics» ja es compromet gent de la Universitat Autònoma, de la de Barcelona, i llavors comença una expansió de coedicions.

R: Des del 79-85 primera fase; 85-92, una segona fase i del 92 a l'actualitat.

F: Inicis, consolidació i expansió.

«Eumo és una editorial universitària, al servei de la cultura i del país.»

C: Cap on us sembla que hauria d'anar l'editorial ara?

S: Voldríem que Eumo tingués una col·lecció de poesia a l'altura de les grans editorials en el món i aquesta és la que hem d'obrir.

R: Jo sostinc que la col·lecció hauria de ser mixta: de poesia, de narrativa, d'assaig, de memòries, de dietaris.

C: Canviant una mica de registre i ja per anar acabant. Podríeu definir l'editorial amb tres adjectius o amb una sola frase?

R: Universitària (la universitat sense producció de llibres no és universitat), renaixentista (que el llibre constitueix una obra de cultura) i futurista (que el llibre té futur, a desgrat que sigui amb pergamí o amb rajols d'argila, és indiferent, perquè el llibre no existeix sobre el suport, el suport només és el vehicle de transmissió).

S: És una editorial combativa, del lloc, és el *locus* (des d'on t'expandeixes cap al món) i ambiciosa.

F: Universitària, al servei de la cultura i del país.

C: Si haguéssiu de triar un títol del catàleg amb quin us quedaríeu?

R: *El mar color de vi*, de Leonardo Sciascia; *Orientalisme*, d'Edward Said; *Emili*, de Rousseau.

S: *Consulta universal*, de Comenius, és de les coses més grans que s'han escrit a Europa des de Lull; *Qui ha d'ensenyar a qui*, de Tolstoi, una de les publicacions per les quals Eumo pot figurar i *Emili*, de Rousseau.

F: Algun número de *Reduccions*, com ara el dedicat a la poesia occitana; Walter Benjamin, traduït per Antoni Pous, i *Hipèrion* de Hölderlin.

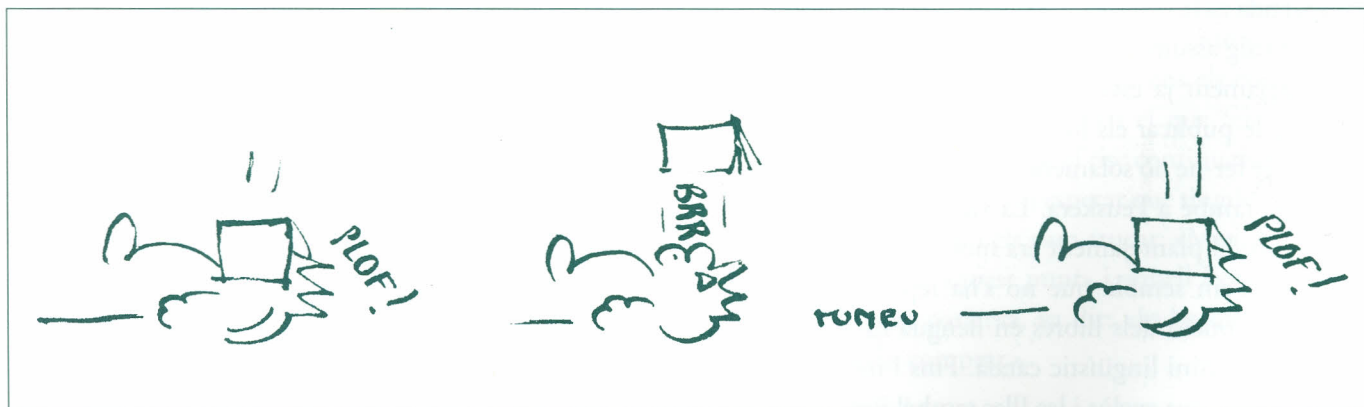
C: Quin llibre us agradaria que publicués Eumo i que no s'ha publicat encara?

F: Una antologia d'assajos d'Steiner, o la poesia de Segimon Serrallonga.

S: Escrits de Newton, Metafísica d'Aristòtil.

R: Textos fundacionals de la universitat moderna: Humbolt, Herder, Hegel, Bosch i Gimpera.

EL REIETÓ

Entrevista a Montserrat Ayats i
Carlota Torrents, codirectores d'Eumo

«Eumo ha trobat el seu lloc específic al mercat editorial català»

Entrevista de Rosa Maria Sanjaume

Passada la celebració dels 20 anys, com veieu el futur de l'editorial?

Montse: Encara no s'ha acabat del tot, queden algunes activitats per acabar la commemoració: la publicació del premi de Narratives 0, els premis de Didàctica, l'edició d'un llibre emblemàtic...

Pel que fa al futur, penso que en aquests moments l'editorial està bastant ben assentada, en el sentit que hi ha unes col·leccions que funcionen amb un bon ritme de publicacions, que van tenint una continuïtat. El que falta és trobar altres vies de creixement.

Ara, l'editorial està dividida en dues grans àrees, i això ens sembla que funciona prou bé, perquè permet de treballar estratègicament temes de promoció, que és molt diferent per a una àrea o una altra, el mercat per al qual treballes també és molt diferent, la manera d'arribar als possibles compradors...

Per tant, el fet que hi hagi una codirecció, amb una persona al capdavant de cada àrea, permet de treure'n més rendiment i evita la dispersió de materials.

De cara al futur el que cal és impulsar noves col·leccions i nous productes.

Quins són els projectes a curt termini?

Carlota: Ja tenim bastant coberta l'àrea universitària; a mesura que van creixent les facultats (amb nous ensenyaments), creem noves col·leccions. Per tant, iniciarem una col·lecció sobre temes de turisme. En el cas de l'Escola de Salut, que ha ampliat les especialitats que ofereix, com fisioteràpia, hem de mirar de cobrir aquestes noves àrees facilitant-los manuals que puguin fer servir en aquests nous camps.

Montserrat Ayats i Rosa Maria Sanjaume en un moment de l'entrevista

Però també intentem obrir un mercat més general, que pugui interessar més gent, perquè si no, el mercat del llibre universitari en català, amb la davallada demogràfica, en lloc d'engrandir-se, es fa petit. Per això s'ha plantejat una col·lecció d'història de caire més divulgatiu. En un futur proper començarem una col·lecció de poesia. Ara mateix acaba de sortir el primer número d'una nova col·lecció sobre feminisme, «Capsa de Pandora», vinculada al CEID, i em sembla que això representa una gran novetat en el mercat editorial català.

M: En el cas del llibre de text, l'objectiu és anar ampliant aquelles àrees que han tingut més presència al mercat i més prestigi, com podria ser la Llengua. Per exemple, estem treballant en un diccionari d'anglès, i en un de castellà, amb l'objectiu que d'aquí a un o dos anys puguem tenir la línia completa de diccionaris per a infants. Això ha de permetre a les escoles que, un cop hagin introduït el diccionari català, el *Primer Diccionari*, que és el primer que treballen els alumnes, puguin continuar amb el de castellà al cicle següent i, després, amb el d'anglès.

Hi ha altres projectes en l'àrea de llibre de text que es troben amb un mercat molt competitiu; nosaltres hem de buscar la manera de moure'ns en aquest mercat perquè competir amb les grans editorials és molt difícil: tenen productes per a totes les àrees, tots els cursos i totes les temàtiques i quan van a un centre els ho poden oferir tot.

Nosaltres procurem oferir productes específics, per a un sector de mestres més inquiet, més disposat a provar nous materials. En aquesta línia, el que fem és buscar nous autors que vagin experimentant i que creïn productes originals.

D'altra banda, els materials també caduquen. En aquests moments estem treballant per renovar les «Primeres Planes», un mètode de lectoescriptura del qual hem venut més d'un milió d'exemplars. Estem pensant de canviar les il·lustracions, les històries i, en definitiva, poder oferir un producte nou. Crec que és un projecte prou interessant. També estem renovant els continguts i la maquetació dels llibres de Castellà per a primària. I treballem per a poder oferir una línia de Català, també per a educació primària.

A la secundària, treballem per completar la línia de Català amb la publicació dels materials del primer cicle. A grans trets, això és el que es pot destacar.

Què destaqueu de la vostra tasca a la direcció des de 1998?

C: D'entrada, ha calgut reorganitzar-se, perquè quan entres en un lloc nou, cadascú té el seu tarannà, i hi ha una etapa d'adaptació; tot i que ja havíem treballat tots junts prèviament, però ara repreníem una feina des d'altres posicions i tot s'havia d'ajustar. El que cal destacar, a part de la commemoració dels 20 anys, és haver encetat noves col·leccions. Destacaria la coedició amb l'Institut d'Estudis Catalans i Enciclopèdia Catalana per publicar «Clàssics de la Ciència», que és una col·lecció de pes intel·lectual i cultural per al país. I després hi ha «Capsa de Pandora», que és una col·lecció que, per la temàtica que tracta, costa de treure i implica un cert agosarament, però que estem contentes de fer.

M: Una cosa important és que dins la dispersió de la producció d'Eumo Editorial, una codirecció permet que et puguis dedicar molt més a la teva àrea, la puguis conèixer molt més a fons... Jo penso que hem treballat molt bé en aquest sentit. En aquests moments, sabem quines es-

coles estan treballant els nostres projectes, hem fet campanyes de promoció conjuntes amb una empresa externa que s'ocupa de promocionar els nostres materials didàctics, s'ha fet una feina important de donar a conèixer l'editorial, a la qual cosa ens hi ha ajudat la celebració dels 20 anys. Encara hi ha gent que pensa que Eumo és només l'editorial de la Universitat de Vic i se sorprenen quan els expliques que venem llibres al País Valencià, a les Illes i a tot Catalunya.

Eumo ha trobat el seu lloc dins el panorama editorial català?

M: Penso que sí que té un lloc de consideració, no sé si hauríem de dir de prestigi... Crec que és un punt de referència en el món de l'educació i de la pedagogia. Pel que fa al coneixement i prestigi, una col·lecció com «Textos Pedagògics», que és comercialment difícil, és una marca d'Eumo, la gent la identifica. Penso que en el món de l'escola, Eumo és un punt de referència pel que fa a materials innovadors, diferents... I en el camp universitari, també té un nom.

C: Ara ja no es compara Eumo amb cap servei de publicacions universitari, com fa uns anys. La gent va entenedent que Eumo és una empresa diferent. Fins al punt que altres universitats han vingut a Eumo a publicar en coedició. Perquè els seus serveis de publicacions no acabaven de cobrir les necessitats que ells tenien. A part de la qualitat dels llibres —perquè si hi ha una cosa que em sembla que sabem fer a Eumo és editar bons llibres—, les universitats buscaven sobretot una bona distribució. La comercialització que fem no la poden assumir els serveis de publicacions universitaris.

En contra d'això, hi ha alguns autors que ens porten un tipus de llibre que consideren apropiat per a Eumo, però quan publiquen una obra més comercial se'n van a altres editorials, pensant que allò no encaixa amb la nostra política de publicacions.

Editat en català és llançar-se sense paracaigudes?

C: És difícil, segons el que editis i els camps en què treballis... Segons l'última enquesta de la SGAE sobre el nivell de lectura, en comparació amb la resta d'Europa, aquí es llegeix poc. Si fas obres de divulgació, o narrativa, encara tens un cert mercat o t'és més fàcil de posar-lo a la

galeria. Fer productes com els nostres, amb una filosofia molt concreta tant per al llibre de text com per al llibre universitari, és efectivament saltar al buit i no saps si al final trobaràs una xarxa o no.

En un futur es pot obrir l'editorial cap a nous sectors?

M: Penso que un dels sectors, que tenim obert però podríem potenciar, és el de narrativa. Ens agradaria d'entrar-hi però som conscients de les dificultats que suposa la competència en aquests moments, en què el mercat està saturat. Per tant, això vol dir molta inversió i tenir molt clara la línia seguir.

En el sector multimèdia ens hi hem d'anar ficant. Un projecte pendent és anar treballant els complements de materials didàctics en formats de CDRom i formats digitals. Però és un mercat difícil, que demana una inversió molt elevada per a una editorial com la nostra...

C: Has de tenir una estructura molt forta.

M: També hem de veure cap on evoluciona el sector. Sembla un fet immediat que els tiratges dels llibres podran ser cada vegada més curts i això t'obre noves possibilitats. Potser podrem tirar endavant alguns projectes que fins ara desestimàvem, quan ens plantejàvem el públic al qual podien arribar, perquè podrem ajustar-nos en els tiratges.

No s'ha pensat mai a editar best-sellers?

C: D'entrada, aquests mercats estan bastant saturats. El que entenem per best-sellers són gairebé sempre narrativa. Best-sellers a nivell universitari, és molt complicat. Pot ser una obra de divulgació general, molt ben escrita, que la gent trobi amena de llegir...

Els llibres d'Eumo no busquen un públic massa elitista?

C: Diria que no és per a un públic elitista, però sí que tracten uns temes molt concrets. I això, a la vegada, ens diferencia. En el moment que entres en una editorial més generalista, el teu públic no saps on trobar-lo. Com que el públic és més difícil de definir, has de fer una campanya promocional molt més forta i massiva. Mentre que nosaltres tenim molt clar quin és el nostre públic, sabem quines escoles consumeixen els nostres llibres, sabem quin ti-

Montserrat Ayats, Rosa Maria Sanjaume i Carlota Torrents

pus d'estudiants o quines universitats gasten els nostres llibres. Podem fer les campanyes molt més focalitzades i més pensades per a un públic d'aquí, amb presentacions en llocs molt concrets. Això ens facilita la feina.

Si volguéssim fer un producte més generalista, el desplegament promocional hauria de ser tres o quatre vegades més gran.

Des de Barcelona es valora Eumo o es continua veient com una editorial de comarques?

M: A vegades pensen en nosaltres com una editorial de comarques. Però ja comencem a notar en alguns moments que «fem nosa», en el sentit de competència. Al cap d'un o dos anys d'haver sortit el mètode *Pont*, ja va haver-hi una altra editorial que va fer un material semblant. Quan va sortir el *Primer Diccionari*, l'any 1985, no hi havia res més. Ara, totes les editorials de llibre de text tenen diccionari per a infants. «Narratives» va ser una col·lecció molt de referència en el seu temps i va permetre de descobrir autors com Lluís-Anton Baulenas o Rafael Vallbona. Però el fet de ser petits i d'arriscar-nos a trobar nous materials, nous mètodes, nous autors, fa que després sigui difícil de poder mantenir aquells autors als quals no pots oferir el mateix que els ofereixen les grans editorials.

Un altre exemple és el Castellà com a segona llengua, que editem des de cicle inicial fins a cicle superior (de primària); moltes editorials han fet noves edicions que van en la línia del que nosaltres hem marcat. No sé com ens veuen, però penso que sí que som una competència

Festa del 20è aniversari d'Eumo Editorial, celebrada al Casino de Vic el novembre de 1999

directa. No tenim la capacitat que tenen les grans editorials, però en els casos en què l'hem encertat, tenim imitadors.

C: Se'ns valora la feina però encara sents a dir coses com «aquella gent d'allà dalt ho fan prou bé», com si no ser a Barcelona volgués dir fer-ho malament. Encara que no és un problema exclusiu de l'editorial. Moltes empreses ubicades fora de Barcelona porten la mateixa etiqueta. Tot i que les noves tecnologies estalvien molt de temps i redueixen les distàncies fins a eliminar-les.

Com ha canviat el rol d'Eumo a Osona i a Catalunya?

M: Jo sóc a l'editorial des de fa 10 anys i tinc la impressió que el canvi de rol d'Eumo va molt lligat a la relació de la Universitat (o Estudis Universitaris en el seu moment) amb la ciutat i a la seva projecció. Jo diria que ha anat de manera paral·lela.

Al començament, la projecció de l'editorial era dins l'àmbit local. En la mesura que han anat sortint noves col·leccions, nous autors, nous directors, hem arribat a un públic més ampli, però per sobre de tot, en la mesura que la Universitat s'ha donat a conèixer i ha buscat la relació amb la comarca i amb el país, Eumo s'ha fet conèixer més. En aquests moments la Universitat té un pes específic dins la comarca i a Catalunya, i l'editorial em sembla que també. Crec que la celebració dels 20 anys també hi ha contribuït, almenys això és el que ens proposàvem: obrir-nos a diferents col·lectius que fins aleshores

hores potser no havíem tingut massa en compte, sobretot obrir-nos a la comarca. Per això vam fer l'exposició, vam organitzar activitats paral·leles per arribar al màxim de gent... I la valoració que n'hem fet és molt positiva.

Una editorial com Eumo, vinculada a un projecte universitari, deu ser un cas únic a l'Estat, oi?

M: El cas és bastant singular. A la xarxa de l'Institut Joan Lluís Vives, dins la comissió tècnica de publicacions, fins fa poc érem l'únic cas. Ara diverses universitats s'ho comencen a plantejar. Per exemple, la Universitat de Barcelona té servei de publicacions i té editorial. Els objectius d'un servei de publicacions i d'una editorial són molt diferents. Bàsicament, el que els distingeix és si hi ha una estructura de comercialització ben muntada. Un servei de publicacions sovint pot fer obres interessants, però com que no té els canals per arribar al lector, aquella obra no té tanta sortida. I els criteris de selecció de les obres, és clar, també són diferents. No es mira tant la viabilitat del projecte com l'interès que l'obra pot tenir per a la universitat. El servei de publicacions treu els recursos de la pròpia universitat; l'editorial els treu de la venda del producte. Per tant, t'ho penses dues vegades abans de publicar determinat títol i fas equilibris entre projectes poc comercials, però interessants, amb d'altres que són més rendibles.

C: Això ens fa un cas pràcticament únic. Fa poc un membre de l'Agència per a la Qualitat del sistema universitari a Catalunya, en visitar l'editorial, em va demanar quants diners invertia la Universitat de Vic a Eumo. Li vaig dir que ni un duro i no s'ho podia creure. Sempre t'has d'explicar. Encara que el panorama va canviant, hi ha molta gent que no veu la diferència.

Davant les noves tecnologies, quin paper jugarà el llibre en paper?

M: Aquest és un tema de debat entre editors, impressors, llibreters... Tots estem convençuts que el llibre no desapareixerà. Hi ha publicacions que difícilment es poden passar a suport electrònic, però, en tot cas, sí que canviaran moltes coses. Les noves tecnologies et permeten d'editar en suport electrònic i en tiratges molt reduïts un títol exhaurit, que no pots reeditar en paper perquè demana una inversió que no recuperaràs mai, tesis, etc.

Un altre tema que es qüestiona és que si les noves tecnologies ens han de permetre fer tiratges més curts i un «servei més a la carta», això també té implicacions en el procés que segueix el llibre. L'editor fa una feina que difícilment pot canviar, tant si el llibre és en suport paper o electrònic, perquè participa en l'elaboració final del llibre, en l'organització dels continguts... El que pot variar és el procés, que es pot simplificar.

C: De moment, aspectes com la compra per Internet, que permetria posar els llibres directament a disposició dels lectors, com fan a la UPC mitjançant el carnet de la universitat, es troba amb la reticència de la gent a donar el número de la targeta de crèdit. Els usos socials no avancen amb la velocitat que ho fan les noves tecnologies. Fins que no hi hagi aquesta adaptació... A més, aquí, segons les estadístiques, no hi ha tants ordinadors per habitant com al Nord d'Europa o als Estats Units, ni hi ha hagut mai el costum de comprar per catàleg, que ve a ser un pas previ del que seria la compra per Internet. Quan els estudiants surten de la universitat, molts no tenen correu electrònic a casa..., cal veure si aquestes noves generacions que ja s'han habituat a la xarxa comencen a fer ús de l'ordinador per comprar, o bé per baixar-se un capítol d'un llibre... No sabem què passarà. El CDRom

no ha donat els resultats esperats, potser perquè no ha aconseguit ser prou interactiu amb finalitats didàctiques o perquè demanava ordinadors més potents que els que la gent té a casa. Amb el llibre electrònic el que s'ha aconseguit és posar en pantalla el llibre de paper, però cal veure quins avantatges –a part d'evitar la tala d'arbres– aporta. Com serà el suport del llibre electrònic? Les llibreries carregaran el disquet?

M: S'ha de trobar la fórmula. Una enciclopèdia costa molt de fer i queda desfasada al cap d'un any; en canvi, editada en aquest suport podria ser actualitzada més ràpidament.

Tres desitjos per al nou segle

C: Aconseguir que la societat llegeixi més, en primer lloc. El segon desig seria que les noves tecnologies no anul·lessin el llibre, sinó que fossin complementàries i, per tant, que el llibre no fos cap luxe i continués com a objecte habitual de compra. I el tercer, aconseguir un best-seller.

M: Em semblen bé aquests desitjos, però també demanaria que hi hagi bons autors, gent que faci productes diferents, en la línia que Eumo ha anat defensant.

EL REIETÓ

Entrevista a Ramon Cotrina, primer administrador d'Eumo

«Calia fer una editorial que fos vivificada per l'Escola de Mestres»

Entrevista de Carlota Torrents

Amb en Ramon Cotrina, o en Mon, tal com li deien els amics, fa anys que ens coneixem. Dels primers anys en tinc un record vague, perquè era molt petita. Quan vam començar a enfilat l'índex d'aquest *Miramarges* i vam decidir que calia fer-li una entrevista com a un dels primers que va ajudar a assentar les bases del que és avui Eumo Editorial, vaig demanar de fer-la-hi jo.

L'atzar o l'infortuni va fer que no aconseguíssim de trobar-nos el dia fixat i el temps se'ns tirava al damunt. Per això, a la fi, vaig demanar-li que respongués per correu. No és el mateix, és clar, però conserva la veu d'en Mon i la discreció que el caracteritza. Heus aquí les respostes.

Què signifiquen per a tu les sigles d'EUMO?

Les sigles d'EUMO em porten cap a un temps molt reculat. Devia ser el 1977. La idea d'endegar una editorial va ser d'en Ricard Torrents. M'hi vaig entusiasmar: calia fer una editorial que fos vivificada per l'Escola de Mestres, que acabava de refundar-se, i que al mateix temps donés vida a l'Escola. L'anagrama EUMO no és gaire eufònic, però es pretenia que hi constés la idea d'Escola i de Mestres i d'Osona. I no en va sortir res més.

Com va començar l'editorial? Parla'm dels primers llibres, del primer equip de gent.

Vam començar amb un esclop i una espadenya. Vaig fer uns quants viatges a Barcelona: ens calia informació de com funcionava una editorial i de com legalitzar-nos. Quan ens vam voler donar d'alta a l'Ajuntament de Vic, no sabien com catalogar-nos: no teníem local propi (vam començar a l'edifici del col·legi de Sant Miquel), ni màquines (llevat d'una d'escriure), i això no lligava amb cap model d'empresa.

Ramon Cotrina

Al començament no érem cap equip. Vaig començar sol, amb el suport, això sí, de tota l'Escola, especialment d'en Torrents, que n'era director.

El primer llibre (més aviat llibret) em sembla recordar que fou un estudi geològic de la Plana de Vic. Tot seguit vingueren unes llibretes per a aprendre català, i altres materials. En un començament es volia que els autors fossin els professors de l'Escola. Recordo un lli-

bre de matemàtiques per a mestres del professor Joan Vila. El primer llibre d'èxit va ser el *Pont* de Josep Tió. Molt ben editat. Fins llavors el dissenyador dels llibres era en Vernis. En Vernis era professor de l'Escola i calia aprofitar les seves qualitats. Aquest llibre, però, el dissenyà en Ton Granero. Era un gran disseny. Va ser llavors quan en Ton entrà a l'editorial, una bona adquisició.

M'imagino que llavors d'ideals i de ganes de lluita –per la situació política– en teníeu molts. Quins eren aquests ideals i com els va canalitzar a través de les publicacions d'Eumo? Vàreu patir censura?

Sí, teníem ganes de fer coses per al país. Ja durant la dictadura havíem gairebé normalitzat el català al col·legi Sant Miquel. Ara ho volíem fer a través de l'Escola de Mestres. I ho volíem fer aportant-hi la màxima qualitat possible.

De censura no en vam patir cap pel que fa a la publicació de llibres. El 1977 ja es respirava un aire diferent. És cert que alguns «ben pensants» de Vic ens tenien, feia ja temps, el dit a l'ull i feien el que podien per posar-nos bastons a les rodes, però res més.

Paral·lelament s'editava la revista *Reduccions*. Treballàveu junts?

Jo no vaig participar en la fundació de *Reduccions*, per cert, una revista fora del corrent. No m'hi van convidar. No te'n puc dir gaire res. En un principi la revista no tenia res a veure amb l'editorial.

Quins llibres o col·leccions són els que més recordes de la teva època a Eumo i per què?

Recordo, és clar, els primers. I les dificultats que teníem per col·locar les llibretes de català. No havíem entrat en cap circuit de distribució i no feiem propaganda. La qüestió econòmica feia un xic de basarda.

Cal dir que quan em vaig presentar, a pèl, a algunes llibreries de Barcelona perquè ens venguessin el producte, la resposta va ser bona. En alguns casos, excel·lent: la Públia dels Ballester o la Llibreria Castells, per exemple.

Em va encoratjar molt el fet que el senyor Lluís Torrens, d'Exclusives Escolars, editor i distribuïdor, es com-

prometés, si calia, a avançar-nos el cost de producció del primer llibre «car» que volíem editar. Era el *Pont*. I ens hi vam llançar. I la vam encertar. Vam començar amb dos mil exemplars i tinc entès que són quatre-cents mil. S'havia de fer la presentació del llibre en una gran trobada de mestres que organitzava l'Escola. I el llibre no acabava d'enllestir-se. En Josep M. Riera, de Pal·las, que era el nostre impressor, no donava l'abast. Per fi, a mig congrés, vaig poder dur, al maleter del cotxe els primers dos-cents exemplars. Èxit. Deixa'm fer notar que, en aquest moment, en Jaume Puntí acabava de fer-se càrrec de l'administració de l'editorial. I ell, murri i sagaç com és, sabé fer tirar el carro endavant.

Després d'això, i per raons que no són del cas, jo vaig plegar.

Quin és el darrer llibre que t'has comprat? Ets un comprador compulsiu? Llegeixes molt?

De llibres, ara, no en compro gaires. El darrer és *Calaveres atònites* de Jesús Moncada. És un autor que m'agrada molt, tot i que algunes d'aquestes narracions m'han decebut un xic. Havia estat un comprador de llibres impulsiu; ara no. Ara segueixo el consell que em donà la meva mare un dia que em va veure arribar amb un feix de llibres: «més valdria que llegissis els que tens». Encara, però, conservo la debilitat de comprar-me llibres de llengua: diccionaris, gramàtiques, llibres d'estil... La meva dèria hauria estat d'escriure i de saber perfectament el català. Ara estic a punt de donar-me: no hi arribo. Solament em falta que rellegeixi –i ara ho faig– algunes traduccions de Carner perquè m'acabi de desanimar.

Encara fas fotografia?

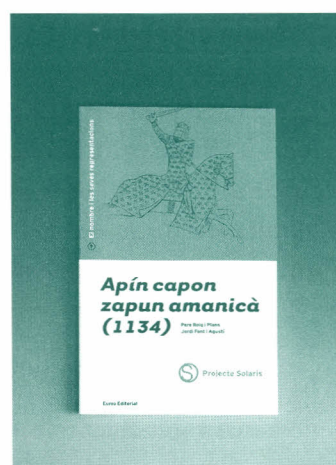
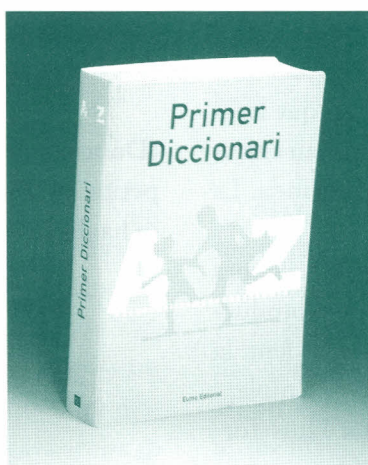
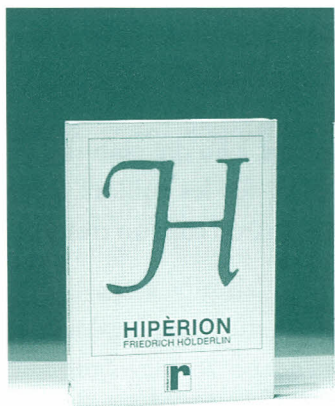
No.

(Doncs és una llàstima. I ho dic amb raó de causa. De petita en Mon em va fer les millors fotografies que m'hagin fet mai i les guardo com un tresor.)

20 títols representatius de 20 anys d'Eumo Editorial

1. *Geologia d'Osona*. P. Busquets, A. Domínguez i M. Vilaplana
És el primer llibre editat. A la pàgina de crèdits hi consta com a data d'edició el 1979.
2. *Pont 1*. A. Fargas, O. Guasch i J. Tió
El primer d'una sèrie de tres llibres amb una influència importantíssima en l'ensenyament del català a no-catalanoparlants. Segurament el *best-seller* més destacat de l'editorial. Obra d'un equip de professors de l'Escola Universitària de Mestres d'Osona, avui Facultat d'Educació de la UV.
3. *Història d'Osona*. J. Albareda, J. Figuerola, M. Molist i I. Ollich
Un llibre bàsic per a Osona i per a l'editorial perquè va ser la veu de tota una fornada de joves historiadors que avui són al cim de la historiografia catalana. Editat a la col·lecció «L'entorn» de llibres d'història local.
4. *Qui ha d'ensenyar a qui*. Lev N. Tolstoi
Antologia de l'obra pedagògica de Lev Tolstoi, única a Europa i traduïda directament del rus per Helena Vidal. Un llibre significatiu d'una col·lecció emblemàtica de l'editorial, «Textos Pedagògics».
5. *La desaparició de la infantesa*. Neil Postman
Un dels llibres més venuts de la col·lecció «Interseccions» i que posa de relleu un dels temes més candents de la nostra societat, quin tractament fem de la infantesa.
6. *El dret públic català*. Víctor Ferro
Primer títol de la col·lecció «Referències». Un llibre que fa honor a tota la col·lecció ja que és veritablement un llibre de referència ineludible en la història del dret català i ja consta de tres edicions.
7. *Sabates italianes*. Rafael Vallbona
El primer títol de la col·lecció «Narratives» de literatura contemporània catalana i traduïda. La col·lecció va publicar trenta títols i va popularitzar alguns autors importants, catalans i estrangers.
8. «*Primeres Planes*». A. Palacín, A. Verdaguer, M. Canudas i P. Bayés
Un conjunt de deu contes pensats per a l'aprenentatge de la lectoescriptura que han tingut i tenen un èxit inqüestionable, i que han donat peu a una col·lecció de contes titulada «Les aventures d'en Pau i la Laia».

9. *Hipèrion*. Friedrich Hölderlin
 Obra emblemàtica també i primer títol d'una col·lecció titulada «Reduccions», que va treure només sis títols i que sorgia de la iniciativa del consell de redacció de la revista de poesia homònima.
10. *Introducció a la informàtica*. Enric Lòpez
 El primer títol d'una col·lecció de llibres científics i tècnics impulsada per l'Escola Politècnica Superior. Una aposta difícil i gairebé única en el món de l'edició universitària en català.
11. *En blanc*. Miquel Tuneu
 El llibre més estrany que ha publicat l'editorial. Un divertimento que ha estat alhora un best-seller i que va donar el tret de sortida de tota una col·lecció i fins i tot a un concurs d'idees per aplicar al format llibre.
12. *Terapèutica del pacient amb càncer terminal*
 R. Twycross i S. Lack
 Primer títol de la col·lecció «Salut», una iniciativa original i compromesa, si més no pel que fa a l'edició en català i que responia a un dels principis de l'editorial de publicar bibliografia en català dels diversos àmbits científics. Iniciativa de l'actual Escola Universitària de Ciències de la Salut.
13. *Primer Diccionari*. M. Ayats, M. C. Bernal, F. Codina, A. Fargas i J. Tió
 Primer diccionari editat en català pensant específicament en els usuaris: els infants. Obra de professors de la Universitat de Vic. Un *best-seller* que ha tingut –i encara té– una influència molt important en el món de l'escola catalana en les diverses edicions que se n'han fet.
14. *El comerç internacional*. René Sandretto
 Primer títol de la col·lecció «Economia i Empresa», primera iniciativa de l'actual Facultat de Ciències Jurídiques i Econòmiques per tenir en català bibliografia de temàtica d'empresa.
15. «Escàner». A. Erra, L. Julian, R. Rial, D. Viladomat / C. Botifoll, J. Huguet, R. M. Lóbez, J. Reguant, J. Sala
 Sèrie de llibres de ciències socials per a l'educació secundària que planteja un enfocament totalment innovador. Són obra de dos grups d'autors, un de Vic i un de Manresa.
16. *Apín capon zapun amanicà 1134*. P. Roig i J. Font
 Primer títol d'una col·lecció de narrativa juvenil que desenvolupa conceptes científics reals de nivell de d'ensenyament secundari, a través d'arguments atractius.
17. *Manual d'estil. La redacció i l'edició de textos*
 J. M. Mestres, J. Costa, M. Oliva, R. Fité
 Un gros i gran llibre de referència per a l'edició en general i emblema de tota una línia d'edicions de «Llengua i Text», un dels punts forts de l'editorial, amb autors i assessors destacats tant a la Facultat d'Educació com a la Facultat de Ciències Humanes, Traducció i Documentació.
18. *Dos màrtirs de ma pàtria, o siga Llucià i Marcjà*
 A cura de Ricard Torrents
 El primer títol d'una ambiciosa col·lecció, iniciativa de la Societat Verdaguer, que té per objectiu editar l'obra completa de Verdaguer en edicions crítiques.
19. *Història de la lingüística catalana (1775-1900). Repertori crític*. P. Marcet i J. Solà
 Obra destacada de la bibliografia hispànica, aquest repertori, en coedició amb la Universitat de Girona, va guanyar el Premi Crítica Serra d'Or de Recerca 1999 i el premi a la millor coedició entre una editorial privada i un servei de publicacions universitari 1999.
20. *Hola!* R. Boixaderas, M. Majó i J. M. Roquer
 Atenta i sensible a les necessitats educatives del país, Eumo va publicar l'any passat el primer llibre de català pensat específicament per a alumnes nouvinguts provinents de cultures de llengua no romànica.

Què opinen alguns autors i il·lustradors d'Eumo Editorial

Qüestionari

1. Com vas entrar en contacte amb Eumo i quins avantatges creus que presenta publicar-hi?
2. Com definiries Eumo amb tres adjectius?
3. Si haguéssis d'escollir algun títol del catàleg d'Eumo, quin escolliries i per què?
4. Què t'agradaria de veure publicat l'any 2000?

Eusebi Coromina

1. A través de Ricard Torrents, que es va interessar per la meua primera obra (*Pràctiques d'expressió i comunicació*), l'any 1984.
En qüestions de llengua, té l'avantatge que gaudeix d'un gran prestigi entre els mediadors lingüístics i ensenyants per la qualitat, el rigor i l'oportunitat de les obres publicades.
2. Per la meua experiència, és l'editorial en què el rigor, l'amistat i la llibertat són tot u.
3. N'hi ha uns quants, però si n'he de triar un per força, que sigui el *Manual d'estil. La redacció i edició de textos*, perquè conté allò més substancial dels meus interessos professionals i de recerca.
4. *El llenguatge eficaç*. Autor? Qui s'hi vegi amb cor.

Pilar Fibla

1. Per la Fundació Jaume Bofill.
2. En el meu cas, generositat.
3. N'hi ha molts d'interessants, però potser destacaria el conjunt de la col·lecció de clàssics de la pedagogia: «Textos Pedagògics».
4. En els dos o tres anys últims s'han celebrat a la Universitat de Vic congressos i jornades sobre temes de filosofia actual (ètica, política...). Es podria fer una publicació amb les conferències que semblaven interessants. Molts professionals de la filosofia no poden assistir a aquestes activitats, però els agradaria «llegir»

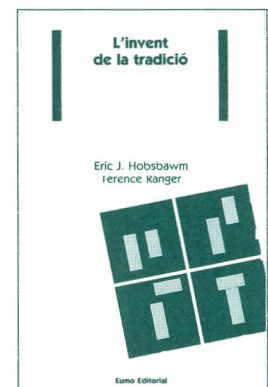
les conferències. D'altra banda, hi ha poques publicacions de filosofia en català.

Ernest Lluch

1. Primer vaig tenir contactes amb Joaquim Albareda per la meua feina i després aparegué la possibilitat editorial.
2. Seriosa, «frugal» i correcta.
3. *El dret públic català*, de Víctor Ferro, dins la col·lecció «Referències».
4. Bones obres sobre l'inici de la Guerra de Successió, del qual commemorem el 300è aniversari.

Carme Molinero i Pere Ysàs

1. Vàrem entrar en contacte amb Eumo a través de l'amic i company Josep M. Fradera, assessor de la col·lecció «Referències».
2. Eumo és una editorial necessària en el panorama editorial català.
3. Un de la col·lecció «Referències», que és la que millor coneixem: *L'invent de la tradició*, d'E. J. Hobsbawm i T. Ranger (ed.).
4. Moltes coses. Algunes obres d'història contemporània europea i mundial d'especial impacte, per exemple, sobre els feixismes.

Imma Oliveras

1. L'any 1996 un grup de tres professores de música vam enviar un original a Eumo per veure si estaven interessats a publicar els crèdits comuns de música del 2n cicle de l'ESO. Després que Quim Maideu donés el vistiplau, vam entrevistar-nos amb Miquel Tuneu per tal de fixar les condicions i els terminis dels llibres de música de l'ESO que ara són al mercat.
Els avantatges de treballar amb Eumo són: que és una editorial catalana, que és rigorosa, que respecta el text, les opinions i les observacions dels autors i que, pel fet de ser petita, el tracte és humà i molt cordial.
2. Tal com ho he fet en el paràgraf anterior: catalana, rigorosa i de qualitat.
3. *Fins a quin punt l'home és músic?* de J. Blacking
Perquè és un clàssic dins el món de l'antropologia musical. Perquè es tradueixen molt pocs llibres d'especialista i encara menys en el camp de la música. Crec que això és el que dona qualitat a una editorial, el fet que editi llibres de prestigi i importants per a la cultura d'un país, malgrat que, pel fet de ser llibres molt especialitzats, no tinguin una gran sortida al mercat.
4. M'agradaria que es traduïssin llibres de consulta de música al català de l'estil de Blacking, o manuals d'història de la música d'autors com Rosen, Reesse, Bukotzen, Schonberg, Stravinski, etc.

Imma Ollich

1. A finals de l'any 80, més o menys, a través de Ton Granero i de l'escola Universitària de Mestres, on jo donava classes d'Història.
Avantatges: qualitat, seriositat i proximitat. El fet de ser una editorial petita, familiar, el contacte directe autor/editor. Això és prou important perquè cadascú té les seves pròpies manies.
2. Els que he dit abans: qualitat, seriositat, i hi afegiria gust estètic.
3. Per motius obvis, m'agrada la col·lecció «Referències».
4. Espero que surti el llibre de la Dolors Bramon, sobre cròniques musulmanes del segle VIII i IX, editat a Eumo, és clar!

Ramon Rial

1. Hi vaig entrar a través de l'Escola Universitària de Mestres, tot fent un seminari de ciències socials. Posteriorment, gràcies a l'interès mostrat per Miquel Tuneu, Joaquim Albareda i Josep Tió, vaig anar con-

nectant amb l'editorial. Més endavant, es va establir una relació constant amb Montse Ayats.

Els avantatges de publicar a Eumo es troben, bàsicament, en la receptivitat i l'esperit innovador que mostra la gent d'Eumo al llarg dels anys. Crec que, sovint, Eumo ha perdut la por al risc de publicar materials nous i ha jugat la carta del servei als mestres. Ho resumiria dient que en el món del llibre de text «Eumo és diferent».

2. Destacaria tres idees: la innovació, el servei al país, fer-se assequible als autors.
3. Després de força dubtes, segurament, optaria pel *Primer Diccionari* adreçat a l'educació primària. En general, a bona part dels materials pedagògics editats. La raó: el servei que han fet (des dels *Ponts*) i fan al país.
4. No ho sé! M'agradaria qualsevol títol, considerant que editar en català no hagués de representar cap esforç suplementari.

Pere Roig

1. Coneixia de feia temps l'editorial per alguns llibres publicats, però el primer contacte professional va ser per mitjà de Jordi Font, a qui acabaven de publicar una novel·la.
Quant a l'avantatge que representa publicar-hi puc respondre amb un exemple aclaridor: la col·lecció de narrativa interdisciplinària «Projecte Solaris».

Vaig recórrer diverses editorials per tal que em publicessin un conte matemàtic (precedent del que seria posteriorment la primera novel·la del «Projecte Solaris») i, tot i reconèixer-ne l'esforç creatiu, cap editorial s'atreuís a publicar-lo. A Eumo no solament me n'oferiren la publicació sinó que acceptaren la proposta de crear una nova col·lecció amb la mateixa orientació que la primera publicació.

2. Seriosa, discreta, utòpica...
3. Si deixés de banda les pròpies, i actuals, dèries personals, podria escollir un bon nombre de títols del vostre catàleg, especialment els de la col·lecció «Textos Pedagògics». Però atès el meu desig de donar preferència a textos dirigits a joves, amb l'intent de col·laborar a trencar la dicotomia entre ciència i humanisme, escolliria (amb perdó...) les dues o tres novel·les més ben aconseguides del «Projecte Solaris».
4. La reedició del llibre *Les dues cultures i la revolució científica* de C. P. Snow i la publicació d'altres llibres en aquesta línia globalitzadora (biografia de Leonardo da Vinci, etc.)

Una publicació periòdica amb un contingut que ajudi els joves a connectar la formació acadèmica rebuda a l'escola amb tot allò que esdevé al seu voltant mediat o immediat i que a l'ensem els faciliti l'accés a una formació global en què les diferents àrees curriculars s'integrin adequadament.

Antoni Segura

1. Tot i que ja coneixia l'editorial, Quim Albareda es va posar en contacte amb mi per encarregar-me un llibre.

Hi trobo dos avantatges força estimables: cobreix molt bé l'espai de difusió o comercialització en català i el tracte amb l'editorial és directe, afable i molt cordial. També destacaria l'estil de les edicions: sobri, acurat i digne.

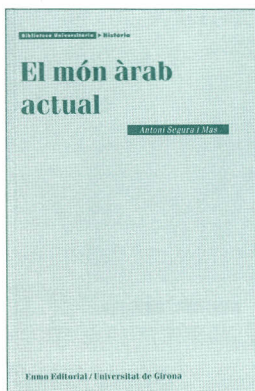
2. Una editorial universitària en català que no renuncia a una bona comercialització i a la publicació d'obres de divulgació d'alt nivell. Eficàcia, sobrietat i edicions molt acurades.
3. La col·lecció «Biblioteca Universitària».
4. Estudis i biografies o memòries sobre el període franquista i la transició.
Anàlisis sobre els temes més importants de política i relacions internacionals a la segona meitat del segle XX.

Teresa Soldevila

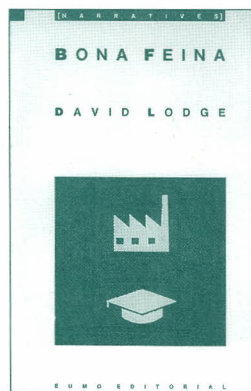
1. Se'm va demanar de col·laborar-hi mitjançant la publicació d'un llibre, *Sant Pere de Casserres. Història i llegenda*.

El principal avantatge és que Eumo permet donar a conèixer estudis de recerca de temes diversos, més enllà de l'àmbit comarcal

2. Rigorositat, bon tracte, diversitat.
3. És difícil escollir... Jo destacaria la col·lecció «Narratives» en el seu moment; m'agrada especialment David Lodge. Molt públic coneix Eumo a través d'aquesta col·lecció.
4. Celebro que hagi sortit la col·lecció «Capsa de Pandora» i espero que es vagin publicant nous títols sobre temàtica feminista.

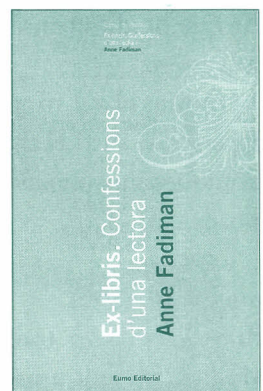
El món àrab actual, de la col·lecció «Biblioteca Universitària»

Bona feina s'inclou dins de la col·lecció «Narratives»

Dos títols de la col·lecció «Capsa de Pandora»

Qüestionari

1. Com vas entrar en contacte amb Eumo i quins avantatges creus que presenta publicar-hi?
2. Com definiries Eumo amb una imatge?
3. Si haguéssis d'escollir algun títol del catàleg d'Eumo, quin escolliries i per què?
4. Què t'agradaria de veure publicat l'any 2000?

Javier Aceytuno

1. Vaig adreçar un «mailing» amb mostres del meu treball.

Personalment m'agrada contribuir a la tasca educativa. Penso que les imatges, a més de servir de suport dels continguts textuais, molt sovint transmeten valors. La meva experiència amb Eumo, en aquet sentit, ha estat molt positiva.

2. Podria ser un llibre obert del qual es desprenen fulls que es van transformant en ocells i se'n van volant. Aquesta seria una representació simbòlica del llibre, —de la cultura—, com a vehicle emancipador.
3. No puc donar una resposta objectiva, perquè no conec prou bé l'extensa obra publicada per Eumo. D'allò en què he participat em quedaria amb el *Primer Diccionari* per raons personals i alienes al text; va ser una experiència gratificant intentar donar vida a les paraules, més enllà del model clàssic, purament descriptiu i fred.
4. Un llibre-manual educatiu, en clau d'humor gràfic, per a adolescents, que tracti tots aquells aspectes de la conducta que incideixen en el món que habitem: la solidaritat, el sexisme, la xenofòbia i el racisme, les drogues, els comportaments a la família, el sexe, el respecte a la natura, la política, el comportament vial, la participació, la comunicació interpersonal, la cultura... amb un títol així com: *Sóc al segle XXI!*

Pilarín Bayés

1. A través d'Assumta Fargas i Josep Tió, que eren uns xitxarel·los petits i molt espavilats que tenien unes idees molt clares sobre què volien fer.

2. Crec que treballen molt seriosament, et donen molta llibertat creativa, donen una difusió interessant als llibres i em fa molta il·lusió que hi hagi una editorial important no barcelonina.
2. Serien en Pau i la Laia llegint.
3. Crec que han estat molt valents en el tema pedagògic i en el fet de de promocionar gent avantguardista i alhora publicar coses de Mossèn Cinto que tant lloem i tan poc coneixem.
4. Tots els títols que ajudessin als pares i als mestres a donar als nens una educació més cívica, solidària i rica espiritualment em semblarien bé.

Il·lustració de Pilarín Bayés

Llorenç Canals

1. Mitjançant el grup de pedagogia de «Connexions», amb qui ja havia treballat a l'època del CDEDT. No puc valorar-ne els avantatges perquè només he publicat amb Eumo.
2. És la imatge d'un ventilador: que representa aire nou, moviment...
3. De la col·lecció «Connexions» (crèdits variables de tecnologia per a l'ESO), escolliria *El tren de vapor*. Sóc un gran aficionat als trens en miniatura i amb aquest llibre vaig aprendre moltes coses sobre el seu funcionament.
4. El discurs de proclamació d'Independència del president de la Generalitat de Catalunya.

Jaume Gubianas

1. Vaig mostrar les meves il·lustracions a Montse Ayats i al cap d'un mes em va trucar per demanar-me unes proves més concretes que finalment no van anar endavant, però van ésser el preludi de les meves col·laboracions en alguns llibres de text.

Els avantatges? El tracte cordial i posar les il·lustracions al servei d'un material ben elaborat i molt ben dissenyat.

2. Una noia mig fada mig vegetal que ha crescut al mig d'una plana i al seu voltant un grup de follets-jardiners que la cuiden, l'amanyaguen i ballen molt contents perquè s'ha fet gran.

3. Com que m'agrada força la història, triaria de la col·lecció «Referències» *La població catalana medieval* d'Elisenda Vives, per la temàtica tractada i la seva clara exposició del tema.

4. Potser alguna cosa relacionada amb l'arquitectura industrial de les colònies tèxtils del Llobregat.

Christian Ynaraja

1. A través de l'associació Co-co-còmic.

L'avantatge és que és un producte fet aquí, però sense visió reduccionista.

2. La proporció àurica.

3. Qualsevol títol de la col·lecció «Jardins de Samarcanda».

EUMO Editorial
20è Aniversari (1979-99)

Jaume

Ignasi Aragay

Fer història

Periodista cultural del diari *Avui*

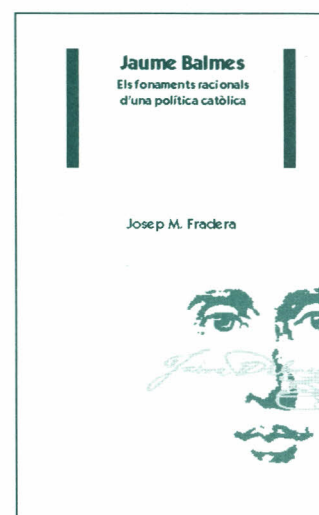
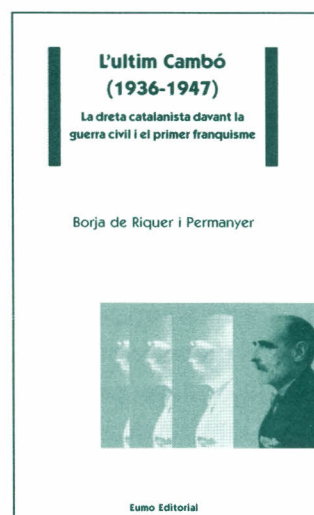
Eumo ha fet i fa història. A les seves diferents col·leccions hi han publicat autors com Pierre Vilar, Josep Fontana, Thomas N. Bisson, Josep M. Fradera, Eulàlia Duran, Xavier Torres, Molinero-Ysàs, Paul H. Freedman, Josep M. Torras Ribé, Manuel Sánchez, Pere Anguera, Antoni Segura i un llarg etcètera. Editar llibres d'història en un país amb índex de lectura i un coneixement del propi passat tan precaris és, si no un acte d'heroïcitats —no cal exagerar—, sí un assumpte voluntariós. Ningú no agrairà una feina cultural d'aquesta mena, que malauradament tampoc no donarà rèdits econòmics. De moment més aviat genera dèficits. L'única història que avui interessa el gran públic és la que s'explica en imatges, tot i que Catalunya, amb una lamentable indústria cinematogràfica i una televisió desmemoriada i acomplexada, tampoc no s'ha mostrat generosa a l'hora de produir i difondre documentals i pel·lícules.

Publicar història —la col·lecció «Referències», la revista d'Arqueologia *Cota Zero* i la revista *Estudis d'Història Agrària*, les monografies locals, els títols per a universitaris i la col·lecció documental «Jaume Caresmar»— és crear infraestructura intel·lectual. I és crear lectors, ni que sigui d'un en un. Algú coneix un lector d'història, vull dir un que no sigui del gremi? Segur que ben pocs. Són un bé escàs. Publicar història també hauria de ser educar els historiadors, educar-los en el sentit de fer que pensin més en les seves mares i fills —és a dir, en persones llegendes en la matèria— que no pas en els seus amics o enemics d'universitat.

A Catalunya ens falten bons historiadors literats com els de la tradició anglosaxona o, sense anar tan lluny, com els de la pròpia tradició estroncada, la dels Rovira i Virgili, Soldevila i Vicens. És el que jo, mer lector d'història, trobo a faltar. Algú hauria d'obligar a llegir Josep Pla als futurs llicenciats i actuals catedràtics, als quals la rigorositat ja se'ls suposa. Rigorositat i plaer no tenen per què estar renyits. Només en comptades excepcions em cau a les mans un llibre d'història ben escrit, atractiu i llegidor. En aquests anys Eumo me n'ha ofert alguns, com ara *L'últim Cambó*, de Borja de Riquer.

Permeteu-me insistir-hi i perdoneu la gosadia del consell: la feina d'editors de llibres d'història hauria de ser la de forçar l'autor a buscar el lector. Eumo ja ho ha intentat i convindria que hi perseverés. Una editorial universitària no té per què renunciar al mercat. La universitat produeix cultura i la cultura ha d'estar a l'abast de tothom. Les distincions entre alta cultura i cultura popular sovint amaguen la incapacitat dels qui detenen el coneixement de fer-se entendre pel comú de la gent.

Potser un dia la història serà, també entre nosaltres, un saludable negoci cultural. Amics d'Eumo, dotze milions de potencials lectors en llengua catalana, ciutadans verges sobre el passat col·lectiu del país, us esperen. Molta Sort.

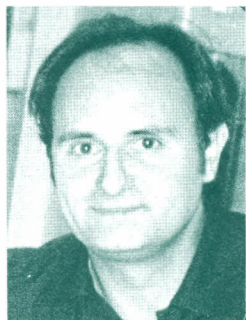

Dos títols de la col·lecció «Referències»

Joaquim Albareda

Les col·leccions d'història d'Eumo

Si fem un repàs al catàleg d'Eumo Editorial, aviat ens adonarem del pes específic que hi tenen les obres de temàtica històrica. Però es tracta de valorar no solament el total dels títols publicats en les col·leccions «Referències», «L'entorn», «Jaume Caresmar» i «Biblioteca Univer-

sitària», sinó també la qualitat i el prestigi de què gaudeixen en el món de l'edició en català i, de manera especial, en l'àmbit universitari.

Així, per exemple, «Referències» és, en l'actualitat una de les col·leccions més consolidades a Catalunya, en la qual han publicat –i publiquen– obres els historiadors

de més prestigi del país. De manera semblant, les col·leccions «Jaume Caresmar» –coeditada amb l'Institut Universitari d'Història Jaume Vicens Vives de la UPF– i «Biblioteca Universitària» –coeditada amb la Universitat de Girona– s'han fet un lloc, assenyaladament, en el públic universitari.

Pel que fa a «L'entorn», una de les col·leccions més veteranes d'Eumo Editorial, és un dels millors exponents de la volada que ha pres la història local a Catalunya, amb obres sobre la majoria dels municipis de la comarca d'Osona.

En l'àmbit de la història, doncs, Eumo ha sabut impulsar i mantenir unes col·leccions de primera línia i ho ha fet, a més, vinculant el projecte editorial al projecte universitari i al territori on es troba arrelada.

Pep Duran

L'emoció és el que ens empeny a continuar llegint

Traginer de contes, llibreter de Robafaves

Dins el meu repertori com a «traginer de contes» sovint explico el conte de Miquel Martí i Pol que la Carme Solé i Vendrell va il·lustrar en quedar commoguda per la reflexió que transmet la història. En *L'aniversari*, àlbum il·lustrat editat per Hyma el 1983, el protagonista s'adona que aquell dia fa deu anys que s'ha casat i té por de ser un home gris i fracassat: el fet de complir el desè aniversari el porta a analitzar el temps que ha passat i com l'ha gastat, té por de no haver-lo sabut invertir prou bé i no està prou satisfet del que ha fet fins aquell moment. En aquest estat depressiu troba un objecte amb un cert com-

ponent màgic que el fa reaccionar, però..., no us acabaré d'explicar el conte.

Quan l'editorial Eumo em va proposar que parlés de la importància de la literatura infantil i juvenil en la formació de lectors amb motiu del seu vintè aniversari, bo i que ells com a editors no s'hi han dedicat especialment, em va sorgir el dubte de si estarien en la mateixa situació que el protagonista del conte. Donant una ullada al seu catàleg no sembla que sigui el cas, però...

Amb tot, el tema que m'han assignat no és senzill. Seria obvi que aquest gènere literari encaminés els futurs

lectors cap al gust per l'activitat lectora, però a la pràctica no sembla que es compleixi aquest fet de manera generosa. Molts són els lectors de llibres juvenils que s'avorreixen i pensen continuar sent lectors quan puguin decidir el que faran amb el seu temps.

Quines són les claus profundes que fan que uns llibres per a primeres edats acompanyin el procés de formació lectora? Com han d'estar escrits perquè despertin en el més profund dels lectors el desig de continuar buscant en els llibres les sensacions que han experimentat en alguna lectura que els ha commogut? Són preguntes que surten en converses entre gent del sector (escriptors, mestres, editors, llibreters, bibliotecaris, etc.), però que evidentment no tenen resposta exacta ja que estem parlant de les claus de la creació artística i de la comunicació amb el més profund d'un mateix.

Miquel Siguan

El miracle Eumo

En la meua ja llarga vida universitària he conegut molts intents de tirar endavant projectes editorials en el marc d'institucions universitàries. Sempre, malgrat grans dosis de bona fe i alguns èxits inicials, l'aventura acabava malament, de manera que vaig arribar al convenciment que una empresa editorial requereix un marge d'autonomia i una mentalitat empresarial que són incompatibles amb les regles de joc d'una institució universitària. I ho creia fermament així fins que es va produir el miracle Eumo. Una Escola Universitària acabada de néixer generava una editorial que des del primer dia no sols no era una càrrega ni un obstacle sinó que representava àdhuc una ajuda econòmica.

Des d'aleshores el miracle Eumo no ha fet més que créixer fins a arribar a l'esplèndida realitat que és avui, i jo mateix he tingut la sort de col·laborar en alguna de les seves activitats. I perquè l'he conegut de prop, puc assegurar que no es tracta d'un miracle sinó d'una demostració del que és capaç un esforç generós i il·lusionat quan toca de peus a terra i té una idea clara del resultat que busca. I

El que sí he trobat en la meua experiència com a llibreter i contador d'àlbums il·lustrats és un terreny comú, sigui quina sigui l'edat de «l'escoltador» de contes o del lector literari, en el qual l'interès per la comunicació d'experiències emocionals, senzillament clares i sinceres, obre portes i concentra voluntats per continuar buscant en molts altres llibres el que es necessita sentir per afinar en la vida.

I això es troba en alguns llibres per a molt petits, quan encara no llegeixen paraules escrites però sí imatges, i en altres per a més grans, que els poden acompanyar en aquest llarg procés de formació lectora, si hi ha algú —pares, mestres, bibliotecaris, llibreters, amics... i EDITORS— que es preocupa de posar-los a l'abast dels que busquen.

Pedagog.

Professor de la Universitat de Barcelona.
Assessor de la col·lecció «Textos Pedagògics»

Miquel Siguan

és això el que em permet estar segur que en els anys propers serà capaç de respondre als reptes gens fàcils que signifiquen les transformacions tècniques, més que ràpides vertiginoses, que estan capgirant la indústria editorial i continuarà ocupant un lloc rellevant en el panorama del llibre català.

Fabricio Caivano

Galàxia Eumo

Comparteixo la legítima joia de l'editorial Eumo en el seu vintè aniversari. Per moltes raons, però en triaré només tres. La primera rau en el seu particular origen: es tracta d'una editorial que, ho diré amb paraules d'en Ricard Torrents, neix «com una extensió natural» de l'Escola Universitària de Mestres d'Osona. Un bressol no gens comú en el món editorial «normal», on sovint es fabriquen llibres cercant una extensió artificial del mercat. La segona és d'ordre qualitatiu. Revisant avui els catàlegs i les col·leccions, es fa ben palesa l'ambició tant de refer una memòria pedagògica trencada, com alhora de donar resposta als nous reptes educatius. El fruit és visible avui: un magnífic fons editorial, una acurada edició i una rica diversitat d'àmbits de reflexió educativa. La tercera: Eumo va iniciar ara fa vint anys, arriscant-se sense dubte, un estil nou de fer país, aquest conegut petit país, im-

Director de la revista *Clij*.
Cuadernos de literatura infantil y juvenil

diat i proper, que és la comarca, però també el més gran, fent bons llibres en català. No m'estaré d'assenyalar, per acabar, una condició que em sembla molt particular. L'enriquidora dialèctica que Eumo manté entre allò que és local i allò que ara en diuen global. Fer llibres amb voluntat de respondre a una demanda comarcal s'ha mostrat paradoxalment com un model excel·lent per fer llibres per a tothom. Ras i curt: bons llibres. Eumo va obrir un camí propi: primer l'Escola de Mestres, després el projecte editorial i els primers llibres, més tard els tallers, l'àmbit del disseny, el reconeixement de la Universitat, i... Aquest model tan peculiar sembla un invent renaixentista, podríem dir-li «Galàxia Eumo». Una pinya de gent que ha fet una gran tasca cultural amb les dues energies que fan realitat les coses més impossibles: la passió i la professionalitat. Per molts anys llum...

Jordi Vilarrodà

Més que mai, necessaris

Periodista, cap de la secció de Cultura
d'*El 9 Nou* d'Osona i el Ripollès

El desembre passat, amb l'objectiu de fer un article per a *El 9 Nou*, vaig tenir l'oportunitat de parlar amb els autors d'*Hola!* –un dels llibres pedagògics més interessants que Eumo Editorial ha publicat darrerament. M'explicaven que cap altra editorial s'havia interessat pel seu projec-

te, un mètode d'ensenyament de català especialment pensat per a nens vinguts d'altres cultures que *aterren a*

les nostres escoles, sovint a mig curs i sense saber ni un borrall de la llengua i els costums del país. Grans institucions i importants empreses editores havien negligit una proposta que només a Eumo va trobar acollida, i que finalment es va convertir en realitat.

D'aquella xerrada en vaig sortir refermat en la convicció que editorials com Eumo continuen essent necessàries. Ho són més que mai. Vivim un moment de profunds canvis en el món de la publicació de llibres, i ens n'esperen encara més. Els processos de concentració empresarial afecten també aquest sector –tan delicat, en una cultura no normalitzada com la nostra–, i es dilueix la figura de l'editor com a persona que –a banda de sostenir un negoci amb ortodòxia econòmica, és a dir, guanyant-

hi diners— tingui la sensibilitat que requereix l'ofici. L'editor com a *curador*—concepte que fa uns anys vaig sentir, en la presentació d'un llibre a La Tralla de Vic, aplicat a Jaume Vallcorba de Quaderns Crema, i que em va complaure especialment— és un bé escàs. Eumo va néixer amb aquest esperit fa vint anys, ha tingut en tota la seva trajectòria la intuïció necessària per avançar-se a les necessitats del país en el camp pedagògic —aquell en què l'editorial és realment forta i prestigiosa— i no ha perdut aquella tensió interna que diferencia els que estimen la se-

va feina dels simples buròcrates o dels que la contemplen únicament com una font d'enriquiment.

Als mitjans de comunicació —pressionats per les editorials grans, a vegades tractats per aquestes com una part més de l'engranatge promocional dels llibres de narrativa que aspiren a ser número-u-en-vendes— ens correspon girar els ulls més sovint cap a realitats com la d'Eumo. I fer la nostra feina, o sigui, difondre-la a la societat. Els vint anys de l'editorial universitària de Vic són un bon moment per refermar aquest compromís.

Lluís Pagès i Marigot

Publicar des de fora de Barcelona

Director de Pagès Editors

La celebració dels vint anys d'Eumo Editorial, de Vic, és una bona oportunitat per parlar del fet de publicar llibres de manera professional, constant i rigorosa, des de fora de Barcelona. Editar des de la perifèria en un país com el nostre —petit i amb una capital forta i absorbent— presenta unes circumstàncies diferents a les de l'edició feta des del centre. Si bé la diferència entre societat urbana i societat rural com a divisió sociològica de Catalunya a poc a poc comença a esvair-se i cada vegada tots som menys rurals i més urbans, en algunes activitats professionals i empresarials la dicotomia entre centre i perifèria encara manté un gran pes específic.

Una d'aquestes activitats és la que té a veure amb la creació de cultura. Així l'editor de la perifèria és una espècie d'artista de circ que fa funambulisme. Dalt d'una corda, de vegades més fluixa o més tensa, segons les facilitats o les dificultats concretes del sector editorial en general i del sector editorial en llengua catalana en particular, ha d'avançar procurant mantenir l'equilibri. En una mà té els desavantatges i en l'altra els avantatges que li comporta la ubicació geogràfica.

La llunyania del centre col·loca l'editor en una situació d'una certa marginalitat comercial, de promoció i d'incidència directa sobre el mercat. Elabora, de la

perifèria estant, uns llibres els compradors dels quals viuen a les zones centrals del país. Depèn, de vegades, d'unes xarxes de comercialització que no acaba de poder resseguir directament. Fora de la capital, es troba també allunyat de molts centres de decisió política, cultural i mediàtica. Ha de fer un sobreesforç per incidir-hi i per aconseguir que els mitjans de comunicació donin als seus llibres el tractament que objectivament mereixen.

Aquesta llunyania, però, comporta elements avantatjosos. En una època d'avenços tecnològics a les arts gràfiques —preimpressió i impressió— i a les comunicacions —autovies i internet—, qualsevol llibre es pot fabricar, amb garanties de qualitat, pràcticament des de qualsevol punt de Catalunya. Sense renunciar a cap possibilitat tècnica, l'editor en una ciutat petita o mitjana pot inspirar al seu treball un ritme més pausat que no el de la macrociutat. La seva relació amb l'autor es converteix en un tracte més personal i directe. El producte final aconsegueix un aire artesanal acostat a la prioritat inicial de l'editor que és crear cultura, però sense descurar l'aspecte empresarial. A la vegada, la distància respecte als centres de poder proporciona a l'editor de la perifèria un marge de llibertat creativa que, amb esforç i imaginació, constitueix la clau del seu èxit.

Josep M. Nadal i Farreras

Coeditar amb Eumo

Rector de la Universitat de Girona

Recordo que un dels llocs comuns més productius que vam fer servir tots plegats quan es va inaugurar l'Eix Transversal consistia a fer veure que la unió entre Vic i Girona ja feia temps que era efectiva (i afectiva) gràcies a les col·laboracions intel·lectuals que han cristal·litzat, entre d'altres i més enllà de les carreteres, en les edicions conjuntes entre Eumo i la UdG.

Al mèrit innegable de les col·leccions i d'uns quants títols que han merescut l'elogi de crítics, estudiosos i lec-

tors (i que han ajudat a situar al mapa del nostre país dos centres tan dinàmics com els nostres), s'hi ha d'afegir, com a principal actiu d'aquesta simbiosi, justament el plaer de treballar de manera conjunta, ajuntant esforços i establint sinergies que han estat beneficioses per a tots.

En aquesta celebració d'Eumo, vull formular un desig no gens protocol·lari: que continuï aquesta relació estable i que sigui, en el futur, encara més estreta.

Miquel Porta Perales

Els beneficiaris del llibre català

Filòsof. Crític literari

Els últims vint-i-cinc anys de l'edició en llengua catalana admeten diverses anàlisis i valoracions. Posats a triar un aspecte d'aquest món, intentaré respondre a dues preguntes que –en bona mesura– defineixen i caracteritzen el llibre català de les últimes dècades. Primera pregunta: ¿per què ha estat i és tan fàcil publicar en català? Segona pregunta: ¿quina ha estat i és la conseqüència d'aquesta facilitat? Abans de respondre convé de contestar a tots aquells que neguin la premissa implícita en les preguntes i afirmi que no és tan fàcil publicar en català. Amb poques paraules: aquesta objecció no passa la prova dels fets. I la prova no és difícil de trobar: consultin vostès els catàlegs editorials i s'adonaran de la quantitat de paper que s'ha consumit per treure a la llum les mercaderies dels escriptors i assagistes catalans. Una volta contestada per la via diguem-ne material l'objecció inicial, passem a les preguntes formulades.

Per que ha estat i és tan fàcil publicar en català? Doncs, perquè en sortir de la dictadura –la cosa encara continua tot i que amb menor intensitat– es va plantejar un parell de necessitats: la necessitat ideològica (disfresada de política) i la necessitat propagandística (disfresada d'educativa). Necessitat ideològica que demanava

i/o exigia que tot el que havia estat/era/havia de ser Catalunya (millor, el que es deia que havia estat/era/havia de ser Catalunya) fos conegut pels ciutadans. Sense aquesta necessitat no s'entén, per exemple, el *boom* del llibre nacionalment/ideològicament/patriòticament correcte amb què es va inundar (la inundació segueix, però menys) les llibreries del país durant els anys de la transició. I no s'entén tampoc (haviem de ser igual/millor que els altres!) l'entestament a crear una literatura catalana que toqués tots els gèneres. I, dèiem, necessitat propagandística que demanava i/o exigia que els ciutadans catalans, especialment els joves estudiants, assumissin els continguts implícits o explícits (en tot cas, inherents possem per cas, la invenció/sobrevaloració de tot el que és propi) que incorporava la correcció nacional/ideològica/patriòtica. Sense aquesta necessitat de paper escrit de caràcter propagandístic i divulgatiu no s'entén, per exemple, la feina de quasi apostolat que s'ha dut a terme a les nostres escoles en matèries com ara la història i, fins i tot, la literatura. Una mica de teoria al voltant de tot plegat: l'edició catalana brinda un bon exemple de la dita escola de la invenció/construcció nacional que remarca (Benedict Anderson: *Imagined communities*) el paper

editorial en la creació i consolidació del sentiment de pertinença a una comunitat delimitada per fronteres de llengua i història, i que assenyala (Karl Deutsch, *Nation-building*) que la comunitat nacional reposa sobre la intensitat de les interaccions entre els seus membres sovint aconseguida via sistema educatiu i mitjans de comunicació com ara el llibre. Sí: en l'edició en català també hi ha tingut a veure l'interès comercial de l'editor. Però, ¿fins a quin punt existiria aquest interès si el llibre català no fos *esponsoritzat* pel govern o l'escola? I per no ser titllat de reduccionista afegeixo el següent: a pesar de tot, el llibre català de les últimes dècades ha tingut la sort de comptar amb un seguit d'autors amb talent que són els que realment han *salvat* els mots i la dignitat d'una cultura.

Quina ha estat i és la conseqüència d'aquesta facilitat editora? Ras i curt: la cultura s'ha subordinat a la po-

lítica (d'això se n'ha dit *normalització*); s'ha fet un ús sectari de la cultura via subvencions i prebendes (amb adhesions i silencis, *of course*); s'ha intentat dirigir i/o manipular la consciència del ciutadà i l'estudiant (alguns normalitzadors en diuen *recuperació*, *pedagogia* o *didactisme* quan, en realitat, no es tracta sinó d'activisme); s'han editat massa subproductes de ficció i no ficció (el llibre català ha estat un model de llibre-bajanada i llibre-compromès en el sentit partidista de l'expressió), i alguns editors (pocs, i res a objectar) han pogut fer el seu negoci. Felicitats a tots aquells que han tret beneficis —els que siguin: polítics, ideològics, econòmics, etc.— del llibre català. I, sobretot, felicitats —ara va de veres— a aquells que han aportat el seu talent al llibre i la cultura del país i ens han fet —ara sí— una mica més normals.

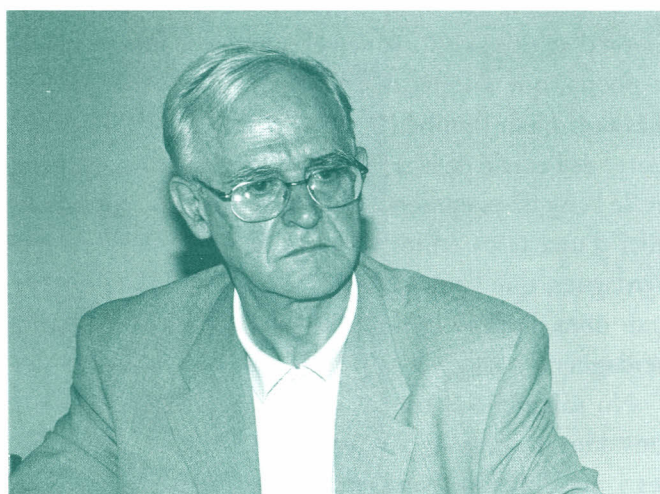
Segimon Serrallonga

La llengua d'Eumo

Director de la Biblioteca de la Universitat de Vic. Autor i assessor d'Eumo Editorial

L'editorial dels Estudis Universitaris, ara de la Universitat de Vic, ha volgut aconseguir i mantenir al llarg dels anys una llengua tan pròxima al real com fos possible, bastida com una casa damunt els fonaments seculars, amb un sostre alt i esbarjosament obert als quatre vents, una llengua forta i expandida, prompta a la creixença constant, sempre al marge dels palesaires puristes i al marge dels seus germanastres els verinosos, una llengua pròpia que es pogués moure lliurement entre les llengües veïnes i les vehiculars sense més interferències que les impulsores, recreadores i vivificadores.

Són diversos els llibres, són doncs diversos els llenguatges, però la netedat, la claredat i l'ordre i, quan ha calgut, també la voluntat literària, han estat els objectius principals i finals de totes les publicacions. Per arribar-hi de vegades ha costat un gran esforç, d'altres no ha calgut fer res més que oferir el material tal com rajava de la font, de l'autor.

Segimon Serrallonga (Imatge d'arxiu)

El nostre ideal ha estat arribar a posseir un ecosistema lingüístic saludable i fresc, de bon habitat, en el qual la lectura i l'estudi produïssin goig i profit.

Víctor Sunyol

En la poesia

Poeta. Editor de Cafè Central. Director de la col·lecció «Jardins de Samarcanda»

Repasant el catàleg d'Eumo es té la sensació que l'editorial té una zona fronterera molt ampla pel que fa a la producció editorial. Si, per un cantó, el fet de pertànyer a una universitat la vincula a un tipus molt concret d'edicions, lligat també als ensenyaments que s'hi imparteixen, per l'altre és justament aquesta vocació universitària la que li dona la voluntat d'estendre's a tots els camps de l'activitat intel·lectual, educativa i creativa.

Coneixent l'editorial de més a prop i coneixent quines són les persones que l'han feta possible i que hi ha al seu darrere, és fàcil d'entendre les relacions que ha establert amb la poesia; entendre-les des d'aquesta idea d'«universitat» i també des de la convicció i la vocació personals sobre la presència i la funció de la poesia en tots els àmbits de la cultura i del coneixement.

L'any 82, només tres anys després del primer llibre, quan encara feia les primeres passes, Eumo engegà la col·lecció «Reduccions», juntament amb Edipoies, l'editora de la revista del mateix títol, i donà suport i acollida a *Clot*, revista que fins aleshores aglutinava la poesia jove de la comarca i que passà a ser d'àmbit general. Ben aviat, doncs, es mostrà la vocació literària de l'editorial i la voluntat d'aglutinar esforços en el camp de la literatura i de la poesia, que s'acabà de manifestar clarament un any més tard quan (també juntament amb Edipoies) es féu càrrec de l'edició de la revista *Reduccions*. Més tard, a partir de l'any 87 es comença a publicar l'*Anuari Verdaguer*, inici d'una tasca editorial relacionada amb la Societat Verdaguer, que l'any 96 inicia el que ha de ser la seva gran obra, l'edició crítica de l'obra completa de Jacint Verdaguer.

No solament es tracta d'unes actuacions editorials dins d'un programa (per altra banda, ben representatives i definidores). Aquestes accions mostren no tant una línia editorial com un esperit que anima Eumo; un concepte que certament està més enllà del que les definicions poden deixar veure. Així s'entén perfectament la col·laboració d'Eumo amb l'editorial independent

Víctor Sunyol (imatge d'arxiu)

Cafè Central per l'edició de la col·lecció de poesia «Jardins de Samarcanda», iniciada el 1992. En aquest sentit, es podria dir que Eumo se sent una editorial completa, que si bé podria tenir el territori acotat per la pertinença a una universitat, entén aquesta pertinença com una obligació intel·lectual i moral d'abastar totes les parcel·les i les figures del saber, conscient que la poesia n'és una d'important. Al costat de la investigació històrica, la pedagogia, la didàctica, la geografia, l'economia, el pensament, la ciència o la tècnica, la poesia hi té el seu lloc. Al costat i termenejant amb totes elles. Podríem dir, doncs, que Eumo, en la mesura de les seves possibilitats, s'estructura editorialment des d'una visió universal i universitària, tal com s'estructura el saber quan es concep amb plenitud. De la mateixa manera que tothom sap que Eumo no és una editorial de poesia, no escapa a ningú què significa per a Eumo la poesia.

Francesc Parcerisas

Reduccions ha fressat camins nous

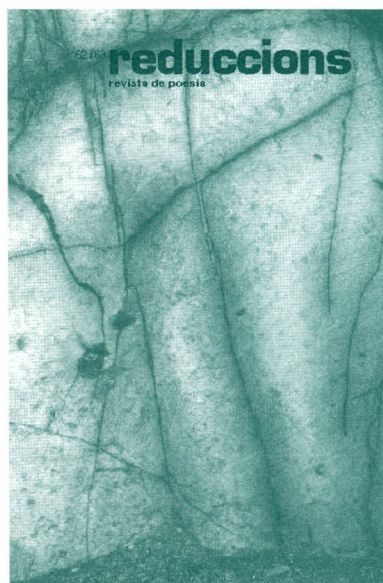
Director de la Institució de les Lletres Catalanes

Semblava un miracle que, de tant en tant, arribés un volumet que resultava ser una revista de poesia. Per als bons lectors, per als escriptors, per als aprenents de poeta, el primer descobriment de *Reduccions* sempre era gairebé un miracle. Un miracle que, com les aparicions santes, feia conversos i adeptes de tots aquells que, quan menys ho esperaven –i de vegades fins i tot quan ja havien començat a desesperar– comprovaven que el rumor era cert i que la poesia es congregava eufòrica, beatífica, pura, entre aquella mena de brillantor que sempre té la tinta fresca. Pertanyo a aquells primers conversos, ho reconec, i alguna virtut devia tenir que encara practico el ritual de buscar una nova aparició per veure quina bona nova ens depara. Dir que n'hi ha hagut poques, de revistes de poesia en català, només és una veritat a mitges: n'hi ha hagut una pila –de vida sobresaltada i efímera, d'una empenta curta, de volada reduïda, i moltes de no-nades, que no han pasat més enllà de la bona voluntat i les tertúlies dels poetes. *Reduccions* en deu ser la gran excepció. Ho repeteixo: miraculosa.

La característica més important ha estat que els seus redactors mai no l'han deixada convertir en un òrgan d'escola, o d'opinió estilística, o de parròquia menuda. Sempre hi han fressat camins nous, han buscat la descoberta, els autors diferents, els noms estrangers, les traduccions modernes. Classicisme i provatura, estudi i experimentació, jovincells i poetes provectes..., tot hi ha tingut cabuda, no en ares de cap eclecticisme sinó de l'interès i de la curiositat universals per la literatura de qualitat. I, a més, han gosat dedicar algun monogràfic a autors que altres entitats del sistema cultural semblaven reticents a admetre dins el seu cànon: el de Marià Manent n'és un bell exemple. Repassant-ne els índexs encara hi trobem mostres d'autors que no han tornat a ser llegits en català. Recordo, des de la distància geogràfica i temporal, uns poemes de l'americà Kenneth Patchen que hi vaig traduir, segurament extrets d'alguna petita selecció de poesia amorosa de *New Directions* o del volum dels *Collected*

Poems que vaig comprar a San José de Califòrnia l'estiu de 1971. Encara avui em sembla que tenen la mateixa frescor i que podrien servir de via no gens ensucrada per a poetes que busquen un model de veu per créixer. I el rastre –abans d'embranchar-vos a llegir-lo en el bòlit d'internet– el podeu trobar a *Reduccions*.

Però hi ha més encara. *Reduccions* ha estat oberta a l'obra i als dubtes dels poetes, a les seves incertituds i proves. També en sóc testimoni agraït perquè el 1989 o 1990 vaig enviar una versió del «cigne» baudelerian a Segimon Serrallonga amb variants un xic sorprenents i quatre textos de traduccions acarades. I aleshores la revista es va inventar unes meravelloses pàgines desplegable que feien, molt més enllà del que jo havia estat capaç de somiar, justícia a la intertextualitat d'un poema ric en conflictes, evocacions i suggeriments creadors. El seu nom, *Reduccions*, havia tingut uns efectes multiplicadors. I aquests seus efectes de concentració, constància, seriositat han estat precisament allò que ha prestigiada la revista dins l'àmbit de la poesia.

Número extraordinari de *Reduccions*, dedicat a Poesia i Ciència

Conversa amb Gemma Romanyà,
empresària d'arts gràfiques i mecenes

El món de la informàtica i de les telecomunicacions no ha fet més que començar

Entrevista de Gemma Redorta

Gemma Romanyà dirigeix des del 1973 la impremta Romanyà/Valls (Capellades), una de les empreses de capital català més importants d'aquest sector.

Darrere unes formes suaus i educades, una gran sensibilitat per les arts i un compromís ferm amb el mecenatge cultural, amaga un esperit emprenedor i obert als nous reptes del mercat.

Romanyà/Valls ha estat una empresa capdavantera al nostre país en la introducció de noves tecnologies que han modificat substancialment el procés de producció de llibres. Parlem d'aquests canvis amb Gemma Romanyà, una persona que duu la professió a la sang.

El meu pare era caixista, és a dir, l'operari que preparava els motlles que servien per imprimir a les màquines de tipografia. Em meravellava l'habilitat que tenia de convertir un escrit, sovint presentat de qualsevol manera, en un imprès net, ordenat, equilibrat, destacant-ne el que convenia amb caràcters més grans en perfecta harmonia amb els més petits. L'any 1955 es va instal·lar pel seu compte.

Amb un to planer i distès, Gemma Romanyà fa un repàs a la història del negoci familiar i això serveix per il·lustrar-nos també sobre l'evolució que ha seguit la impremta al nostre país des dels anys 60.

L'any 1965 vam comprar la nostra primera màquina d'offset. Els motlles d'impressió foren substituïts per fines planxes d'alumini; els originals de plom, per fotolits. Gradualment, la tipografia per a la impressió de llibres i

Gemma Romanyà

la màquina linotip, usada en la composició de textos, van anar desapareixent. Però encara ara, a casa nostra, hi fem estampes de comunió, participacions de noces i altres treballs d'artesanía, sobretot.

És la mecenes, i no l'empresària, la que ens mostra un magnífic exemplar d'un llibre imprès en tipografia sobre paper elaborat a mà al Museu Molí Paperer de Capellades. És un recull de poemes inèdits de García Lorca.

Dels nostres principis en l'offset recordo especialment el primer llibre que hi vàrem imprimir, *Triunfo*, d'Editorial Estela, l'any 1965, del qual posteriorment

se'n van fer repetides edicions (algunes de 25.000 exemplars, en castellà. Déu n'hi do, per a aquella època!). En català el vam imprimir amb el nom de *Reeixir*, però amb tiratges molt més baixos (encara es llegia poc en català!).

La mort del seu germà el 1973 la va fer interrompre els estudis –Gemma es preparava per a poder entrar a treballar a l'ONU– i prendre les regnes de la impremta familiar en uns moments de grans canvis: havien engrandit la nau, havien comprat la primera màquina rotativa per a llibres que hi va haver a Barcelona i havien introduït també un tren d'enquadrernació per tal de poder lliurar al client els llibres acabats.

En aquells moments a l'empresa hi havia vuit treballadors, instal·lacions i màquines de primera línia, pagades amb crèdits que s'havien de tornar. La veritat és que vam passar uns temps molt difícils: algunes comandes importants van fallar; algunes persones, fins i tot algun client, van tractar d'aprofitar-se de les dificultats que passàvem, no tant per ser jo dona sinó per ser jove (llavors tenia 28 anys) i inexperta en aquest camp. Però la veritat és que encara em va servir d'estímul per lluitar més.

Va ser necessari anar a buscar nous clients. A l'empresa l'avalava un servei de qualitat i rigor en l'acompliment de dates de lliurament.

De mica en mica, els nostres clients ens en feien venir de nous. Aquest va ser, entre altres, el cas d'EUMO, amb qui vaig començar a treballar l'any 1984. Estic orgullosa de comptar amb unes quantes editorials, com EUMO, que malgrat una producció i uns tiratges reduïts en comparació amb els grans grups, tenen en canvi uns productes de gran qualitat.

Malgrat ser conscient de les dificultats que comporta ser pioner en la introducció de canvis, Gemma Romanyà veu més oportunitats que problemes en els reptes que plantegen les noves tecnologies.

El 1997 vam comprar un sistema revolucionari de preimpresió: el Computer to Plate (de l'ordinador a la planxa). Dins el sector editorial, vam ser els primers a implantar-lo. Els fotolits desapareixien i el muntatge de les planxes s'automatitzava mitjançant l'ordinador. Jo em pensava que tots els meus clients estarien encantats que els estalviés el cost dels fotolits, però em vaig trobar, per sorpresa meua, dificultats en molts casos. Hem hagut

de lluitar durant aquests darrers dos anys, però avui puc dir que més del 90% de les novetats ja ens arriba preparat per a aquest sistema.

I els seus plans no acaben aquí.

La nostra propera inversió serà la impressió digital: és a dir, de l'ordinador a la màquina d'imprimir directament. Això ens permetrà implantar la impressió sobre demanda.

Davant la pregunta de quin paper creu que tindran els impressors en el futur del llibre, Gemma fa els seus pronòstics.

Veig molt més perillós (que Internet) l'aparició del llibre electrònic. Jo crec que arrasarà, perquè és pràctic per a l'editor i per al lector, que, en definitiva, són les dues parts interessades. Què haurem de fer els impressors? D'una banda, convertir-nos en impremtes virtuals, i de l'altra, buscar altres mercats, com el de revistes, opuscles..., i sobretot, tenir els ulls molt oberts perquè aquests canvis no ens agafin desprevinguts.

El món de la informàtica i de les telecomunicacions no ha fet més que començar i els nombrosos canvis que ens està portant poden projectar-nos al fang, com els molins de vent del Quixot, o entre les estrelles, com responia Cyrano de Bergerac. Jo espero que ens projectin entre les estrelles!

Petita Minerva i corró per treure proves tipogràfiques. Exposició «Llibres i estudis superiors a Vic: una història de 1.000 anys», amb motiu de la commemoració del 20è aniversari d'Eumo Editorial. Museu de l'Art de la Pell de Vic (setembre-octubre de 1999).

Ricard Torrents

El distribuïdor Lluís Torrens, d'Exclusives Escolars

Rector de la Universitat de Vic. President del Consell
d'Administració d'Eumo Editorial

Tot editor sap que depèn del distribuïdor, igual com aquest sap que depèn del primer. L'un és la font, l'altre és l'hort, solia dir Lluís Torrens, el senyor Lluís d'Exclusives Escolars, en una de les seves metàfores habituals, inspirades en la vida de pagès, que també aplicava a la relació distribuïdor-client, sense oblidar que en aquesta cadena hi ha també el llibreter, a més de l'autor, com a anelles principals.

Lluís Torrens era un home de la Segarra, coneixedor del que significa l'aigua i la terra. Baixà a la gran ciutat, hi construï des de zero una de les empreses de distribució de llibres i materials escolars més potents del país en els anys vuitanta i la dirigí amb èxit fins a la mort prematura, el 1994, quan acabava de complir seixanta-un anys.

Eumo Editorial no podia celebrar el vintè aniversari sense recordar-lo i retre-li un modest però sentit homenatge des d'aquestes pàgines. La relació comercial entre Eumo i Exclusives Escolars va començar l'any 1980, just un any després que comencéssim d'editar. Els primers èxits de vendes varen ser les *Llibretes autocorrectives* i el mètode *Pont*. El català havia entrat com a ensenyament normal a les escoles. L'equip que dirigia Josep Tió estava preparat per a llançar al mercat materials escolars fiables des de la didàctica i des de la lingüística. El senyor Torrens es va enamorar d'aquells títols. La gent d'Eumo, primer Ramon Cotrina i després Jaume Puntí, Ton Granero, Miquel Tuneu, Joan Lagunas i Montse Ayats, així com també la gent dels nombrosos equips de mestres autors de llibres d'Eumo, hem apreciat no sols la tasca del professional de la distribució sinó també les qualitats humanes del senyor Lluís.

Serveixin de reconeixement aquestes ratlles que recullen la síntesi de la seva trajectòria humana i professional, a partir d'unes informacions transmeses per la família, en especial la senyora Rossita Mèlich, vídua de Lluís Torrens, i transcrites pel nét, Arnau Rovira.

«Va néixer l'1 d'abril de 1933 a l'Astor, petit poble del municipi de Pujalt, a la Segarra històrica, al si d'una família de pagesos. Era el segon de cinc germans i el més gran dels nois. Des dels 8 anys fins als 13 s'està a casa dels avis ma-

terns a Anglesola, per tal de cursar els estudis primaris. Torna a casa, i com que fer de pagès no li agrada gens, els pares l'envien a Barcelona, a casa d'uns amics de la família, per continuar els estudis. Cursà Estudis Mercantils a l'Acadèmia Jaumà, on va continuar com a professor de comptabilitat, fins que marxà al Servei Militar.

»En tornar, es quedà a viure a Barcelona. Als matins treballava de comptable en una fàbrica metal·lúrgica i a la tarda feia de representant d'una petita empresa de material escolar. A partir de les relacions que estableix amb els mestres, es va engrescant en el món de l'escola i comença a distribuir llibres als col·legis. Progressivament es va creant un nom de persona seriosa i formal en la feina i va augmentant el nombre de clients. L'any 1967 deixa la fàbrica i es dedica plenament a la distribució dels llibres i materials escolars. L'any 1969 s'associa amb els germans Ramon i Joan Casals i amb Ramon Riera per fundar la societat Exclusives Escolars S.A., de la qual Lluís Torrens assumeix la gerència.

»L'any 1957 es casà amb la nòvia de sempre, Rosa Mèlich, la Rossita, de la Segarra com ell. Van tenir dos fills, la Marta, nascuda l'any 1957, que va estudiar Medicina i exerceix com a psiquiatra, i en Lluís, nascut l'any 1966, que estudià Ciències Econòmiques i treballa a Exclusives Escolars.

»De caràcter obert i afable, era molt amant de la família i del treball. El temps lliure, el dedicava a la lectura, a caminar, a seguir el Barça i, de tant en tant, a jugar una partida d'escacs.

»A la feina era una home de gran seriositat comercial. No deixava mai de complir un compromís, tant si es tractava d'un proveïdor, del qual deia que era la font, com d'un client, del qual deia que era l'hort. L'un sense l'altre no eren res. Tenia un esperit molt pràctic. A la feina el seu lema era: «una sola comanda, una sola factura i una sola devolució; rapidesa, economia i simplificació».

»La seva ampla visió comercial li va fer apostar des d'un principi per Eumo, ja que solia dir que era una editorial especial, en el sentit que tot el que feia ho feia massa bé, ja que d'altres la copiaven.»

Miquel Tuneu

Miquel Gràcia: l'home i l'impressor

Cap del Servei de Publicacions
de la Universitat de Vic.
Director d'Eumo Editorial des de 1992 a 1998

El senyor Miquel Gràcia és impressor, però nosaltres l'hem conegut sempre com a corredor d'impremta. El senyor Miquel Gràcia té una virtut que el fa sobresortir entre la multitud de corredors de les impremtes, i és que mai no ha estat atabalador. El senyor Miquel Gràcia té la saviesa que dóna l'experiència de molts anys de tractar amb editors i sap que la insistència és efectiva només si se sap insistir sense insistir gaire. El senyor Miquel Gràcia té la virtut de saber estar, de saber ser allà quan se'l necessita, tranquil i somrient, gairebé sense fer-se notar, però l'editor sap, d'una manera gairebé inconscient, que té algú al costat que recollirà discretament els fotolits i la urgència –perquè quan es recullen uns fotolits s'entoma també una urgència, si no una emergència–, i prometrà de tenir-los el dia convingut, cosa que tranquil·litza qui-sap-lo. Després passa el que passa –en aquestes alçades de la vida professional tots sabem que el món de la impressió i de l'enquadrernació tenen imponderables, tenen obstacles insalvables, tenen necessitats urgents que requereixen sempre un parell o tres de dies més, però això és part d'una altra història.

El senyor Miquel Gràcia no té mai pressa quan és amb tu, aquesta és una virtut que costa de veure, però que quan l'has observada no pots, sinó agrair-la profundament. Habitualment ens comuniquem a batzegades, just el temps de dir –mal dits– els tòpics del primer contacte, perquè una pressa –generalment injustificada i sovint histèrica– ens té el cor enconguit i ens empeny a girar com baldufes fins i tot quan ens relacionem amb els col·laboradors –suposo que pensem que això ens dóna una imatge d'executius que no poden perdre el temps, quan en realitat ens fa perdre el temps, els papers, el contacte humà i el sentit de l'orientació. Però enmig del remolí, enmig del caos, allà hi ha, impassible, aparentment sense pressa, només per a tu, el senyor Miquel Gràcia.

El senyor Miquel Gràcia té la virtut d'estar una mica de tornada, si no de tot, dels entrebancs, els imponderables, la cridòria i els nervis de la professió. La seva part de la feina de producció dels llibres és al final de la cadena, i allà s'hi acumulen totes les urgències que fins aleshores encara quedaven prou lluny. Ell posa una mica de calma en la crispació generalitzada, se sap situar a l'ull de l'huracà, allà on no es mou res, i et parla amb la veu mesurada, amb el gest relaxat i, com qui no fa res, imposa una mica de seny –entre altres coses perquè promet tenir els llibres a l'hora que li demanem, un fet que, només que hi penséssim una mica, veuríem que és definitivament impossible, però que demanem com a miracle, fora de qualsevol vestigi de sentit comú. I el senyor Gràcia fa que sí, et mira als ulls i et diu: «sí, farem el que podem», i tu vols entendre que diu que ho tindrà a la data convinguda. (En un discret apartat diré que d'això se'n diu voler ser enganyat, i els editors som això, éssers que glateixen per ser enganyats. I què fan els impressors? Donar al client allò que demana, naturalment –aquesta és la primera de totes les lleis del mercat.)

El senyor Miquel Gràcia no és un superhome, és un home amb totes les virtuts i tots els defectes que això porta implícit. Potser aquest breu retrat m'ha sortit una mica massa «fallero» per donar el to de la persona. Així no deu ser com ell es veu, naturalment; així és com, amb una punta d'humor, el veiem els que tenim la sort de treballar en contacte amb ell. La meva intenció no és de fer una caricatura, és clar, sinó posar de relleu amb grosses i amicals pinzellades alguns aspectes que, per sobre i més enllà del professional, traspuen una senzilla i càlida humanitat. Aquest és, em sembla, el senyor Gràcia que els professionals d'Eumo coneixem i estimem.

Entrevista a Joaquim Ensesa,
de la distribuïdora Arc de Berà

«El catàleg d'Eumo conté una proposta que podria signar, pel seu interès, qualsevol editor del nostre país»

Entrevista de Gemma Redorta

L'Arc de Berà va néixer l'any 1971, en uns moments encara difícils de represa de l'activitat cultural a Catalunya. Crear una distribuïdora de llibres exclusivament en català, després de l'experiència fallida d'Ifac, devia ser una decisió molt agosarada. Com recorda aquells inicis?

L'inici de l'Arc de Berà ve produït, principalment, per la manca d'una estructura comercial que donés a conèixer i comercialitzés la minsa producció editorial que, després de la forta crisi que ens havia precedit, tornava a iniciar-se tímidament.

De fet, dels quatre fundadors de l'Arc de Berà, tres érem professionals del llibre en català; en Josep M. López Llaví i jo mateix, iniciats a l'Ifac l'any 63, i en Jordi Úbeda, responsable de Publicacions de l'Abadia de Montserrat. Però el motor veritable, l'inductor que ens va aplegar a tots en aquesta suggestiva iniciativa, va ser Josep Espar, que com en tantes altres coses que afectaven el món de la cultura catalana, era un perfecte coneixedor del buit que existia i de com era de necessari no retardar més l'existència d'una comercial que es dediqués exclusivament a les revistes i llibres en català.

Puc dir, en honor a la veritat, que no li va ser difícil de convèncer-nos per tirar endavant aquest projecte i que amb el coneixement adquirit en els anys treballats en el sector no va ser difícil analitzar àmpliament quins eren els objectius empresarials ja que els polítics els teníem molt clars. Per tant, creàvem una distribuïdora amb un objectiu que recull el nostre anagrama *Centre Difusor*

Joaquim Ensesa (imatge d'arxiu)

d'Edicions Catalanes, però amb la ferma voluntat d'aconseguir la rendibilitat suficient de la nostra gestió per tal de garantir una continuïtat i no defraudar els prop de 300 comptepartícpis que ens van donar suport en aquest projecte.

Segurament, tant el volum d'operacions com el marge de benefici devien ser modestos al començament. Quines creu que van ser les claus de l'èxit de la nova empresa? Quin paper hi van tenir els editors i els llibreters?

Vam comptar amb el suport professional i decidit dels llibreters, que ja ens coneixien, i a qui es deu, en bona part, la recuperació de l'hàbit de la lectura en català.

Pel que fa als editors vam tenir, inicialment, molts encoratjaments, si bé és cert que les principals editorials tenien, en molts casos, la seva pròpia comercial i que, com en qualsevol negoci, guanyar-se la confiança professional va resultar un xic més lent, segurament com a conseqüència de fracassos anteriors d'altres distribuïdores que devien despertar algun recel, i més quan algunes distribuïdores d'àmbit estatal ens auguraven una durada ben curta. De tota manera, avui podem dir que la nostra tenacitat va vèncer.

El 1978 l'Arc de Berà, juntament amb uns quants editors, va crear una nova distribuïdora, Llibres Catalans. Per quin motiu?

L'Arc de Berà es va anar consolidant. Al país van passar coses políticament importants que ens van fer decidir de crear el que, podríem dir, era la nostra pròpia competència: Llibres Catalans. Això ve donat per diverses raons. Les principals, un creixement molt considerable, un futur que es preveia millor i una manca d'espai que ens obligava a veure-ho així.

Per tant, com que disposàvem d'un local a la Gran Via de 1.200 m² i com que hi havia alguns editors que manifestaven cert interès per estar implicats en la comercialització, vam decidir tirar endavant aquesta nova empresa que, a més, havia també de poder comercialitzar llibres en castellà. Ens hem d'atribuir a nosaltres mateixos l'enorme error del nom per dur a terme una tasca a tot l'Estat espanyol, però la veritat és que, amb les precipitacions, en l'únic en què no vam pensar fins que vam ser davant del notari va ser el nom.

Llibres Catalans ha funcionat amb plenitud fins l'any 95 en què vam decidir unificar les dues facturacions.

L'any 1982, Eumo Editorial comença a treballar amb l'Arc de Berà. Recorda els primers títols que van distribuir d'Eumo?

Les nostres relacions amb Eumo van començar a iniciativa nostra, ja que vàiem en la seva producció una proposta d'interès general. Encara que provinent d'una universitat, no es tractava d'una producció exclusivament

tècnica, ans al contrari, tenia temes diversos d'interès general i ens va semblar que era l'inici, com així s'ha demostrat, d'una proposta editorial que amb el temps arribaria a ser més àmplia.

Se'm fa difícil sempre destacar d'un catàleg una obra determinada, si bé algunes assoleixen nivells més alts de venda que les altres. Crec, i així ho fem, que com a professionals hem de donar un tractament igual a totes les obres. Em semblaria injust no destacar la magnífica aportació que l'editorial Eumo va fer en el seu moment amb «Narratives» en el camp de la literatura, donant cabuda a autors novells que a hores d'ara s'han consagrat: Rafael Vallbona, Lluís-Anton Baulenas, el malaguanyat Valerià Pujol, Agustí Pons, i en traduccions d'obres de Leonardo Sciascia, Massimo Bontempelli, i tants d'altres. També, i en un camp més minoritari, destacaria la magnífica col·lecció «Textos Pedagògics», sense oblidar els temes d'ordre més local com els que aplega la col·lecció «L'entorn». En definitiva, el que importa és que el catàleg d'Eumo conté una proposta que podria signar, pel seu interès, qualsevol editor del nostre país.

Com veu el futur de la distribució en aquest moment en què les noves tecnologies (com Internet, la impressió sobre demanda o els llibres electrònics) imposen nous hàbits de consum?

Aquests darrers anys les noves tecnologies han comportat uns avenços molt considerables que, si bé inicialment s'han aplicat molt més en l'aspecte de producció editorial, ara, amb Internet o amb els llibres electrònics, poden canviar els hàbits de compra. No obstant això, crec, per una banda, que totes les ofertes en favor de la lectura amplien les possibilitats de tota producció, i que el suport paper continuarà per a totes aquelles persones que gaudim tocant físicament el llibre i movent-nos per la llibreria.

El que sí és molt probable és que veurem un canvi significatiu en els punts de venda ja que les associacions de llibreries semblen un fet obligat, sense descuidar les grans superfícies, alguna de les quals ja assoleix un gran nivell de facturació, i d'altres que segurament acabaran donant al llibre el tractament que com a producte lúdic i cultural mereix.

Entrevista a Imma Bellafont,
de la llibreria La Tralla

«“Textos Pedagògics”, “L’entorn” o “Les aventures d’en Pau i la Laia” tenen un caràcter definidor del que és Eumo»

Entrevista de Gemma Redorta

Actualment, la Tralla és una de les llibreries de referència quan es parla de llibres en català. En algun moment, vostè ha dit que a comarques una llibreria no s’ha d’especialitzar. Però com definiria La Tralla a algú que encara no la conegués? Hi ha un perfil d’usuari de la llibreria?

La Tralla és sobretot un espai comercial i lúdic que té com a principal activitat comercial tot el relacionat amb el món del llibre (general, i escolar) i la papereria (material escolar, objectes de regal, etc.). Com a llibreria cobrim i estem al cas de tot tipus de necessitats, des del lector més exigent passant per aquella persona que busca al nostre comerç llibres relacionats amb la seva professió, fins als que veuen en el llibre una forma d’oci.

No hi ha un perfil específic d’usuari, ja que no estem especialitzats en res en concret i, si ho estem, seria únicament en llibre en català. És per això que estem molt satisfets que actualment la nostra llibreria sigui punt de trobada de tota mena de gent amb interessos tant diferents. Fugim en qualsevol cas de sacralitzar la llibreria i convertir-la en un espai elitista.

La llibreria va ser creada l’any 1976. Vostè s’hi va incorporar un any més tard, ja tenia experiència prèvia en aquest sector?

Quan vaig començar a treballar no tenia experiència en el món dels llibres però sí que tenia clar que hi havia una manca de bones llibreries al país com a centre de

Imma Bellafont

normalització i dinamització cultural. Vic, i més concretament Osona per les seves peculiaritats, tenia la necessitat d’un espai on poder manifestar els seus sentiments pel que fa a la cultura catalana. És per això que des d’un bon principi sabia què calia fer i quins objectius s’havien de plantejar en una llibreria com aquesta.

Recorda els primers segells editorials o les primeres col·leccions que va tenir a la botiga? Quin va ser el primer títol de grans vendes? Recorda alguna anècdota d’aquells primers anys?

Bé, recordo editorials com Edicions 62 amb col·leccions com la «Cua de Palla», «El Cangur», «El Balanci»,

etc., o la desgraciadament desapareguda editorial Laia, o bé la Magrana, etc., totes editorials catalanes, la majoria de les quals continuen avui i amb molt d'èxit, per cert. També recordo l'inici de l'editorial Eumo i molt especialment la col·lecció «Textos Pedagògics», tan innovadora en la seva època.

Un títol que vam vendre d'una manera significativa va ser el de Joan Fuster *Nosaltres, els valencians*, publicat per Edicions 62. I com a anècdota destacaria la censura que vam patir com a conseqüència d'alguns llibres que col·locàvem a l'aparador, així com les diferents amenaces per part de grups anticatalanistes.

La Tralla, com altres llibreries que s'obrien en aquells moments, té un disseny d'espai que convida a passejar-hi, a buscar, a fullejar... Des del començament, la llibreria va acollir presentacions, exposicions... La dinamització cultural i l'ànim normalitzador era un objectiu manifest entre els primers accionistes?

Quan s'inicia un projecte, s'obre un procés de debat en què cal determinar quin ha de ser l'esperit amb què s'ha de treballar. Com ja he comentat abans, a l'època en què va nèixer la Tralla tots teníem molt clar que alguna cosa havia de fer-se i de fet vam assumir aquest esperit dinamitzador tenint en compte l'època que ens tocava viure. Tot i això era evident, i encara ho és, que una llibreria també ha de ser un model d'empresa amb una estructura moderna i competitiva i que s'adapti a les exigències del moment sense renunciar a un projecte de continuïtat per al futur.

L'any 1983 Eumo va començar a publicar una col·lecció en coedició amb la Tralla amb aquest mateix nom. Quina era la idea d'aquesta col·lecció? Com valora l'experiència? S'ha plantejat mai d'emprendre un altre projecte de coedició?

La idea de la col·lecció era publicar narrativa d'autors locals per donar-los a conèixer en el nostre entorn. Va ser una experiència interessant però potser em va quedar clar que la feina de llibretera era molt diferent a la d'editora, cada cosa té les seves complicacions. En un món com el nostre, que tendeix a l'especialització de tasques, no deixa de ser positiu encetar experiències interdisciplinàries i mai no s'ha de renunciar a un contacte entre editors i lli-

breries, però cal separar el que és la venda del llibre i la tasca d'editar, dos processos complexos i ben diferents.

Com definiria Eumo en tres paraules? I, a parer seu, quins tres llibres (o col·leccions) del catàleg d'Eumo explicarien millor el caràcter de l'editorial?

Eumo és una editorial catalana, comarcal i local, reflex d'una ciutat i d'una comarca que constantment busca la seva identitat en la cultura catalana. M'estimo més parlar de col·leccions que de llibres, ja que no seria just fer una valoració a partir de tres casos o títols concrets. Penso que col·leccions com l'esmentada «Textos Pedagògics» tenen un caràcter propi i inqüestionable quan es parla d'Eumo, així com «L'entorn», una col·lecció de llibres d'assaig, història (local i nacional), filosofia, etc. També tenen un caràcter propi les seves col·leccions dirigides als més menuts. Possiblement tot escolar de la comarca i una part dels de Catalunya comencen el seu aprenentatge en la lectura amb els contes de «Les aventures d'en Pau i la Laia».

Quin paper creu que tindran els llibreters en el futur del llibre? Creu que s'imposaran els llibres electrònics i l'edició per Internet? Fins a quin punt la llibreria es pot convertir en expenedora de títols per encàrrec de manera similar a com ho fa ja alguna llibreria de Barcelona?

El llibreter és una figura que sap adaptar-se perfectament als nous temps i a les noves tecnologies. Els canvis mai no són sobtats, són progressius, i nosaltres els llibreters reflexionem i analitzem cada situació a mesura que es van presentant. Les noves tecnologies han obert la porta al llibre electrònic. Com a llibre de consulta és possible que sigui una realitat, com és lògic, en un període de temps no gaire llunyà. En canvi, em resisteixo a pensar, ara per ara, que els llibres de literatura o poesia, passin per la fredor d'una pantalla electrònica. Com a llibretera defensaré sempre la necessitat que en un espai s'agrupi tota mena de llibres i material relacionat amb aquest món per convertir-lo en un punt de trobada ludicocultural. No és el mateix veure una relació de llibres per pantalla que poder remenar-los i sentir-los. I és aquí per on passa el futur de la figura del llibreter: hem de ser capaços de continuar seduïnt la gent, oferint el que les noves tecnologies ens aporten, sense oblidar que som els mediadors entre les editorials i els lectors.

Anton Granero

El disseny d'Eumo Editorial

Director d'Eumogràfic. Director d'Eumo Editorial del 1987 al 1990

El disseny dels llibres d'Eumo Editorial va començar de la mà i la capacitat artística de Josep Vernis, aleshores professor de l'Escola de Mestres i ara de la Facultat d'Educació. D'ell és, per exemple, el primer disseny de les *Llibretes d'exercicis autocorrectius* i de la *Geologia d'Osona*.

Va ser a partir de l'encàrrec que se'n va fer el 1981 de maquetar i dissenyar el *Pont 1*, i posteriorment de fer-nos càrrec del conjunt d'aspectes materials que conformen els llibres, maquetació, paper, impremtes..., que ens vam fer càrrec també del disseny global.

I va ser gràcies al desenvolupament positiu de l'editorial i de les tasques de disseny que s'anaven fent per a altres clients –editors o no– i que cada dia que passava prenia més importància, que l'any 1984 es va prendre la determinació de crear una nova marca específica per al disseny que es diria Eumogràfic, i l'any 1990 de convertir les dues marques en empreses independents, vinculades totes dues a la Universitat de Vic.

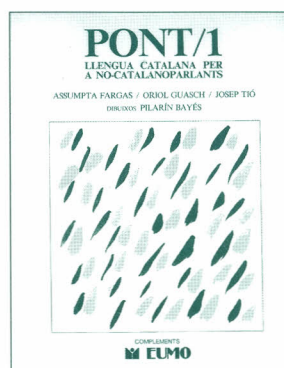
El fet, però, de ser dues empreses, no ha modificat l'aspecte del disseny de les cobertes de l'editorial, que continua sent obra d'Eumogràfic, cosa que ha donat a Eumo Editorial una línia d'imatge gràfica unificada i coherent al llarg d'aquesta seva història de 20 anys. Això no és gaire habitual, l'únic exemple que ara em ve a la memòria és el de la llarga etapa del dissenyador Daniel Gil amb Alianza Editorial, que va marcar profundament la història del disseny de llibres de l'Estat espanyol.

La voluntat ha estat de donar una imatge de claredat, rigor i sobrietat que definissin la personalitat gràfica de l'editorial adequant-la a la personalitat que li donaven la tria d'autors i de temes. Per això hem procurat sempre que el disseny fos intemporal, que no es fes vell massa de pressa, que no fos esclau de modes o temporades. Repasant col·leccions emblemàtiques com *Textos Pedagògics* o *Referències*, pensem que, en general, s'ha aconseguit.

Fullejant el catàleg de gairebé mil títols en aquests vint anys, recordo amb plaer el disseny de col·leccions com «Reduccions», la tria del paper de coberta de la qual

va ser posteriorment adoptat per altres editorials catalanes; o el de «Narratives», que va encetar l'allau de cobertes amb fotografia en les col·leccions de literatura del nostre país.

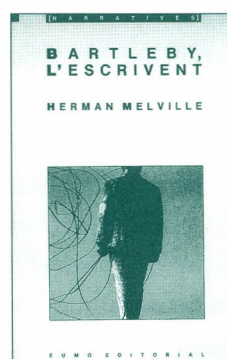
Finalment, no em resta sinó felicitar l'editorial i els qui dia a dia fan possible que sigui una realitat tan viva i agosarada.

Disseny de 1981

Disseny de 1984

Disseny de 1991

Disseny de 1999

Les revistes d'Eumo

Reduccions

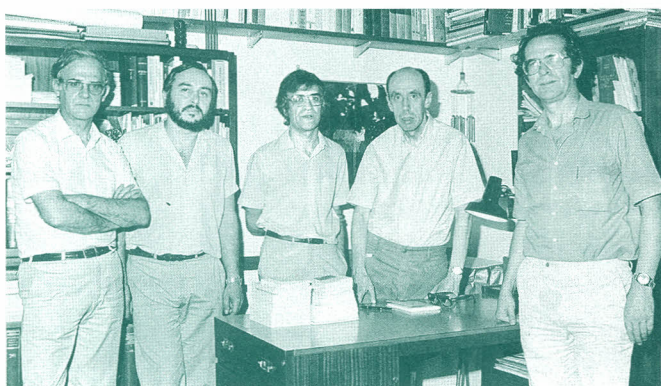

Foto cedida per Jordi Puig

Estiu de 1982, reunió del consell de redacció de *Reduccions* a casa de Miquel Martí i Pol. D'esquerra a dreta, Segimon Serrallonga, Jordi Sarrate, Lluís Solà, Miquel Martí i Pol i Ricard Torrents

Aquesta és una publicació periòdica dedicada a la poesia i als fenòmens que s'hi relacionen. El primer número va aparèixer el gener de 1977 i des d'aleshores ha estat un punt de referència obligat de l'activitat poètica al nostre país. Més de 20 anys d'existència fan de *Reduccions* la publicació sobre literatura poètica amb més solidesa i solvència de la nostra història cultural.

Atenta a la poesia actual, la revista *Reduccions* en publica textos i n'examina les tendències, però també inclou assajos sobre la poesia de tots els temps i publica textos inèdits d'autors coneguts.

Reduccions incorpora al nostre àmbit lingüístic autors i aspectes de l'activitat poètica a l'estranger. Ha publicat números monogràfics dedicats a un autor concret (Paul Celan, Antoni Pous, J. V. Foix, Joan Vinyoli, Carles Riba, Josep Carner, Giacomo Leopardi, Marià Manent), a la poesia d'un país concret (poesia neerlandesa, poesia basca contemporània, poesia friülana moderna i poesia occitana contemporània), o a una temàtica específica (Poesia i Ciència), sempre incloent textos de creació inèdits.

El director de la revista és Lluís Solà i Sala, i el consell de redacció està format per Miquel Martí i Pol, Jordi Sarrate, Segimon Serrallonga, Ricard Torrents, Marc Grannell, Francesc Codina, Joan Mas i Víctor Sunyol.

Estudis d'Història Agrària

Presentació del número 12 d'*Estudis d'Història Agrària*, dedicat al pairalisme, a la Universitat de Vic el mes de maig de 1998

L'any 1978 sortia a Barcelona el primer número de la revista *Estudis d'Història Agrària* i se celebrava gairebé simultàniament el I Col·loqui d'Història Agrària. Era l'inici d'un projecte per a la investigació de la història del món rural en un sentit ampli i interdisciplinari.

A les pàgines de la revista han anat sortint estats de la qüestió sobre temes diversos, documents amb una rellevància especial per al coneixement del món rural, articles sobre les investigacions d'història agrària de Catalunya i d'altres àrees de l'Estat i treballs que, pel seu contingut teòric i metodològic, eren interessants de traduir.

Estudis d'Història Agrària vol ser una eina al servei de la difusió de les recerques que porten a terme les universitats catalanes i qualsevol estudiós que vulgui contribuir al coneixement del món rural.

Suports. Revista Catalana d'Educació Especial i Atenció a la Diversitat

L'educació, l'ensenyament i l'aprenentatge sempre participen dels canvis socials, de les conviccions, dels principis, dels valors, de les tècniques, dels sabers de la col·lectivitat. L'educació especial no ha estat ni està al marge d'aquests canvis, d'aquesta evolució.

El consell de redacció de *Suports* davant de l'edifici de la Facultat d'Educació de la UV. D'esquerra a dreta, Josep Font, Robert Ruiz, Jaume Carbonés, Manel Dionís Comas i Ramon Riera

Miquel Molist, a l'esquerra, i Walter Cruells en una foto recent al despatx del consell de redacció de *Cota Zero*

Així, d'un concepte d'educació especial com a sistema diferent i segregat hem passat a un concepte d'educació especial com a sistema de suport en el sistema educatiu general.

Aquest context de canvi, vinculat al nou ordenament del sistema educatiu, planteja forts reptes als quals ha de respondre la nostra comunitat educativa. Respondre a aquests reptes no sols exigeix tenir-ne consciència, sinó també disposar d'eines que permetin d'encarar-los convenientment.

Aquest és el propòsit de la revista *Suports*, fruit de la iniciativa de la Facultat d'Educació de la Universitat de Vic. D'una banda, vol ser el mitjà per a la comunicació entre professionals i per l'assoliment d'una escola oberta a la diversitat i, d'altra banda, vol aportar a la nostra comunitat educativa arguments d'arreu on es comparteixen les nostres fites de millora de l'educació i de la qualitat de vida de les persones amb necessitats especials.

Cota Zero. Revista d'Arqueologia i Ciència

Aquesta revista va néixer a Vic l'any 1985 com a conseqüència de la necessitat de disposar d'una plataforma de divulgació en relació a temes vinculats a l'arqueologia. La revista s'estructura en quatre parts diferenciades, «Noticiari arqueològic», «Col·laboracions especials», «Notes bibliogràfiques» i el «Dossier» monogràfic, que n'és la part central. Cada número de la revista dedica el «Dossier» a un tema específic, que és coordinat per un membre de la revista i un especialista. Aquests dossiers pretenen oferir, especialment al món universitari, però també als interessats en temes d'arqueologia, coneixements

actualitzats a càrrec dels millors especialistes en cada disciplina.

Walter Cruells és el director de la revista, Miquel Molist és el cap de redacció i el consell assessor el formen Gabriel Alcalde, Josep Anfruns, Ramon Buxó, Josep Castells, Gemma Hernández i Enriqueta Pons. La total independència professional de tot el col·lectiu que conforma la revista permet oferir al lector una línia editorial oberta i sense restriccions en una disciplina que *encara* es pot considerar en formació. La continuïtat de la revista es basa en el suport dels subscriptors, però també en el de diversos col·legis professionals, institucions i empreses privades.

Anuari Verdaguer

L'*Anuari Verdaguer* és una iniciativa de la Societat Verdaguer i Eumo Editorial que té per objectiu promoure la investigació sobre el poeta i canalitzar-ne la difusió.

Al llarg de 12 anys d'edició de l'anuari i dels 9 volums que configuren la sèrie s'ha contribuït a una renovada interpretació de l'obra de Jacint Verdaguer i de la producció literària del segle XIX.

L'*Anuari Verdaguer* ha representat la participació dels estudiosos més rellevants de la cultura catalana en la línia d'investigació de la Societat, a la vegada que ha permès establir uns vincles entre la Societat i les universitats catalanes en el vessant de la investigació erudita sobre la historiografia catalana del segle passat.

L'*Anuari Verdaguer*, doncs, és una mostra palpable de la voluntat d'investigació científica que pretén la Societat Verdaguer.

Qui és qui a Eumo Editorial

Direcció:

Montserrat Ayats i Coromina

Àrea d'educació i escola. Treballa a Eumo des del juny de 1989

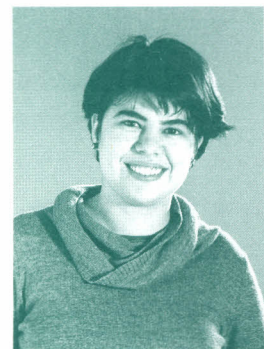
Quina col·lecció o quin llibre triaries del catàleg d'Eumo? Per què?

Sóc incapaç de triar un llibre o una col·lecció concrets. N'hi ha que els triaria pels continguts; d'altres, pels bons records que em porten del treball conjunt amb els autors i les autores; d'altres, pel disseny; d'altres, per la innovació que han suposat...

Quin llibre (o quin tema) t'agradaria de veure publicat pròximament?

Hi ha molts llibres que m'agradaria de veure publicats a Eumo; sobretot, relacionats amb el camp de l'educació. Per exemple, els llibres de llengua catalana d'educació primària.

També m'agradaria que es publicuessin materials multimèdia que aprofitessin les enormes possibilitats d'aquest mitjà, que realment fossin interactius i útils per al món educatiu.

Direcció:

Carlota Torrents i Ferrer

Àrea de llibre universitari, assaig i narrativa. Treballà a Eumo entre el setembre de 1995 i l'abril de 1997 i es reincorporà el juny de 1998

Quina col·lecció o quin llibre triaries del catàleg d'Eumo? Per què?

En triaria dues. «Referències» perquè és una col·lecció de qualitat i coherent amb els temes i els autors que hi ha inclosos i «Narratives» per l'obertura i agosament que va

representar quan va començar i per l'alta qualitat literària concentrada en 30 títols.

Quin llibre (o quin tema) t'agradaria de veure publicat pròximament?

Un llibre de Joaquim Albareda a «Referències».

Gerència: Joan Lagunas i Riera

Treballa a Eumo des del gener de 1990

Quina col·lecció o quin llibre triaries del catàleg d'Eumo? Per què?

Triaria el llibre *En blanc*, per la imillorable relació vendes/cost al

llarg de les 8 edicions que n'hem fet.

Quin llibre (o quin tema) t'agradaria de veure publicat pròximament?

Una bona col·lecció sobre el patrimoni natural i cultural de les comarques de Catalunya, començant per Osona.

Maquetació:

Victòria López i Pérez

Treballa a Eumo des del febrer de 1984

Quina col·lecció o quin llibre triaries del catàleg d'Eumo? Per què?

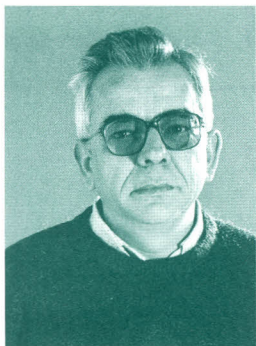
«Les aventures d'en Pau i la Laia»,

perquè tinc dos nens petits i els agraden molt.

Quin llibre (o quin tema) t'agradaria de veure publicat pròximament?

Un llibre sobre pintura, que inclogui tots els pintors de la comarca d'Osona.

Correcció: Andreu Roca i Prat

Treballa a Eumo des del setembre de 1985

Quina col·lecció o quin llibre triaries del catàleg d'Eumo? Per què?

La descoberta de l'infant, perquè

és el primer llibre que vaig traduir per a Eumo i perquè inaugurava la col·lecció «Textos Pedagògics».

Quin llibre (o quin tema) t'agradaria de veure publicat pròximament?

M'agradaria que totes les carreres de la Universitat de Vic tinguessin de veritat la seva col·lecció a Eumo Editorial.

Correcció:

Jordina Coromina i Subirats

Treballa a Eumo des del setembre de 1985

Quina col·lecció o quin llibre triaries del catàleg d'Eumo? Per què?

És difícil de respondre, perquè des de dins de l'editorial la mirada als llibres és força diferent de la que en fa un lector corrent: un llibre no és tant el contingut sinó el procés. Tenint en compte això, a mi m'agraden sobretot els textos adreçats a un destinatari específic, no pas a un sector de públic ampli, perquè com més dibuixat és el destinatari, més implicacions hi ha en el complex procés d'edició.

Quin llibre (o quin tema) t'agradaria de veure publicat pròximament?

Seria interessant tenir editats volums de poesia pensats expressament per aprendre a jugar amb les paraules i a usar els múltiples recursos de què disposa la llengua per expressar-se.

Administració: Núria Arumí i Albó

Treballa a Eumo des del febrer de 1990

Quina col·lecció o quin llibre triaries del catàleg d'Eumo? Per què?

La col·lecció «Projecte Solaris»,

perquè és una manera diferent d'entendre conceptes científics. És una novel·la i guia didàctica alhora.

Quin llibre (o quin tema) t'agradaria de veure publicat pròximament?

Una col·lecció on hi hagués llibres per conèixer, a peu, cada comarca de Catalunya, amb tots els senders i itineraris (els utilitzats i els abandonats), amb mapes topogràfics i fotos de paisatges.

Administració:

Eva Roquer i Corominas

Treballa a Eumo des del febrer de 2000

Quina col·lecció o quin llibre triaries del catàleg d'Eumo? Per què?

Potser el llibre *Història d'Osona*, perquè trobo interessant d'aprofundir en la història d'allà on vius.

Quin llibre (o quin tema) t'agradaria de veure publicat pròximament?

Un llibre sobre bricolatge, per exemple, perquè m'agraden les manualitats.

Logística: Jaume Pérez i Camps

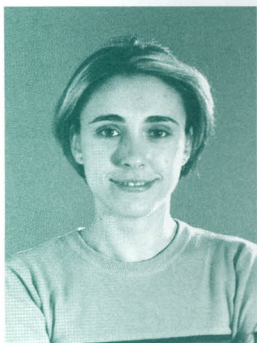
Treballa a Eumo des del febrer de 1988

Quina col·lecció o quin llibre triaries del catàleg d'Eumo? Per què?

«Referències», perquè és una col·lecció feta amb seriositat i rigor.

Quin llibre (o quin tema) t'agradaria de veure publicat pròximament?

Sobre cultura popular, tradicional i folklore.

Producció: Ester Carrión i Ferrer

Treballa a Eumo des del setembre de 1997

Quina col·lecció o quin llibre triaries del catàleg d'Eumo? Per què?

Triaria les «Les aventures d'en Pau i la Laia». Crec que els textos són entenedors, específicament adreçats a nens de cycle inicial, i perquè els dibuixos de la Pilarín faciliten molt la lectura.

Quin llibre (o quin tema) t'agradaria de veure publicat pròximament?

Tot el que faci referència al món de l'educació.

Promoció i publicitat: Gemma Redotra i Vilà

Treballa a Eumo des del maig de 1997

Quina col·lecció o quin llibre triaries del catàleg d'Eumo? Per què?

Jo triaria la revista *Reduccions*. Perquè crec que la poesia, més que l'assaig o que la narrativa, és el llenguatge que pot arribar més lluny i més endins de cada lector.

Quin llibre (o quin tema) t'agradaria de veure publicat pròximament?

Qualsevol títol que seduís els lectors, convencés la crítica, fes feliços els llibreters, contribuís a prestigiar el catàleg d'Eumo, i de l'edició del qual se sentissin satisfets els autors.

Recepció i suport als altres departaments:

Maria Espelt i Anfruns

Treballa a Eumo des de l'abril de 1999

Quina col·lecció o quin llibre triaries del catàleg d'Eumo? Per què?

«Les aventures d'en Pau i la Laia», perquè els trobo divertits i m'agraden els dibuixos de Pilarín Bayés.

Quin llibre (o quin tema) t'agradaria de veure publicat pròximament?

M'agradaria veure publicats llibres relacionats amb la meua carrera (Biblioteconomia), que parlin de llibres i de biblioteques, perquè totes les carreres de la UV tenen una col·lecció i a nosaltres ens falta.

Recepció i suport als altres departaments:

Eva Lancharro Guerrero

Treballa a Eumo des del setembre de 1999

Quina col·lecció o quin llibre triaries del catàleg d'Eumo? Per què?

La col·lecció «Interseccions», perquè últimament publica llibres sobre temes força actuals (ex: *Educar a la secundària*), amb visions també actualitzades que potser en altres llibres no trobes, explicades d'una manera clara.

Quin llibre (o quin tema) t'agradaria de veure publicat pròximament?

Potser llibres que aportin idees i solucions a qui es dedica a l'educació (mestres, pedagogs, psicopedagogs...). Serien llibres biogràfics que ens aportarien experiències, que podríem utilitzar com a recursos en la nostra tasca d'educar.

